लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण (GESI Audit) प्रतिवेदन

२०८१

हरिनास गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
चित्रेभञ्ज्याङ्ग, स्याङ्जा

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD.
2075 B.S.

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण (GESI- Audit) प्रतिवेदन

२०८१

हरीनास गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

चित्रे भञ्ज्याङ, स्याङ्जा

गण्डकी प्रदेश

(रोजगार रणनीति हाराति चालु गा.पा.नं. १६५ मा छ।)

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD.
2075 B.S.

विषय सूची

भागः १ .... १

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको अवधारणा १

१.१ पृष्ठभूमि १

१.२ हरीनास गाउँपालिकामा लैङ्गिक र सामाजिक संरचना २

१.३ लैससास परीक्षणको महत्व २

१.४ लैससास परीक्षण र कार्यान्वयनको कानुनी आधारहरू ३

१.५ लैससास परीक्षणका उद्देश्यहरू ५

भागः २ .... ६

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका विधि ६

२.१ लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरू ६

२.२ लैससास परीक्षणको विधि र तरिका ६

२.२.१ दस्तावेज अध्ययन ७

२.२.२ लक्षित समूह छलफल ७

२.२.३ परीक्षण कार्यशाला ७

२.३ सबल, कमजोर, अवसर र चुनौती विश्लेषण ९

२.४ कार्ययोजना तयारी १०

भागः ३ .... ११

लैससास परीक्षणबाट आएका मुख्य प्राप्तिहरू ११

३.१ लैससास परीक्षणबाट प्राप्ताङ्कहरूको प्रस्तुतिकरण ११

३.२ हरीनास गाउँपालिकाको लैससासको अवस्था विष्लेषण माकुरी जालो विधिमा १२

३.३ लैससास परीक्षणमा प्राप्त सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू १३

३.४ अवसर र चुनौतिहरू ३७

३.४.१ अवसरहरू ३७

३.४.२ चुनौतीहरू ३७

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. 2075 B.S.

३.५ लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्ययोजना ३९

भागः ४ .... ५९

निष्कर्ष र सुझावहरू ५९

४.१ निष्कर्ष ५९

४.२ सुझावहरू ५९

अनुसूची ६२

तालिका सूची

तालिका १ स्थानीय तहमा लैससास परीक्षणका सहभागीहरू	८
तालिका २ लैससास परीक्षणका मूख्य तथा सहायक विषय क्षेत्रहरू	८
तालिका ३ लैससास परीक्षणमा प्राप्त अङ्कहरूको विवरण	११
तालिका ४ लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरेजालोमा प्रस्तुति	१२
तालिका ५: लैससास परीक्षणमा प्राप्त सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	१५
तालिका ६ लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्ययोजना	३९

भागः १

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको अवधारणा

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को सवाल ऐतिहासिक समय देखि रहेको र संविधानतः यसको समाधानको लागि पहलहरू हुँदै आएको छ। तर यहाँको सामाजिक तुल्य मान्यताको कारण महिला र पुरुष बिचको असमानता तथा विभिन्न जातजाति, समुदाय र फरक क्षमता तथा विशेषताको आधारमा भएका विभेदहरू आज सम्म पनि विद्यमान रहेको छ । समाजमा पुरुष र महिलाको समानता कायम गर्ने कार्य चुनौतीको रुपमा रहेको छ ।दलित, आदिवासी, मधेसी, मुस्लिम, अल्पसङ्ख्यक, लोपोन्मुख, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, ज्येष्ठ नागरिक जस्ता वर्गहरूमा नेपाल सरकारबाट उपलब्ध हुने श्रोत, साधन र सेवा समानतारूपमा वितरण गर्ने कार्यमा अपेक्षाकृत प्रगति हुन सकेको छैन। यही समानता र समावेशिताका सवाललाई सम्बोधन गर्नको लागि नेपाल सरकारले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणा कार्यान्वयनमा ल्याएको हो ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण स्थापना गर्नको लागि नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेका मौलिक हकहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्न बनेका ऐनहरू तथा कानुनी व्यवस्थाहरू, मानव अधिकार सम्बन्धमा संयुक्त राष्ट्र सङ्घको घोषणापत्र, महिला अधिकार, बालबालिका र आदिवासी जनजाति सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरू आधार दस्तावेजका रुपमा रहेका छन् । नेपालको संविधान तथा सन्धि सम्झौताहरूको कार्यान्वयन गर्दै देशमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्थामा प्रगति गर्नको लागि बनेका राष्ट्रिय नीति, कानुन तथा योजनाहरूको सफल कार्यान्वयनको लागि लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको अवधारणा लागू गरिएको छ । लैससास परीक्षण सबै तह र क्षेत्रमा गर्न सकिन्छ । हाल नेपाल सरकारले सबै स्थानीय तहहरूमा लैससास परीक्षण गर्नु पर्ने आवश्यकता महसुस गरी सोको कार्यान्वयनको लागि अभियान कै रुपमा लागू गरेको छ।

नेपाल सरकारले स्थानीय तहहरूमा लैससास परीक्षणलाई विधिवत कार्यान्वयन गर्न स्थानीय तह लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधि २०७७ लागु गरेको अवस्था छ । यो कार्यविधि स्थानीय तहहरूले पारित गरी लागू गर्न निर्देश गरेको छ । यसै आधारमा हरिनास गाउँपालिका स्याङ्जाको लैससास परीक्षण गरी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. 2075 B.S.

१.२ हरिनास गाउँपालिकामा लैङ्गिक र सामाजिक संरचना

यस गाउँपालिकामा बिभिन्न जातजातिको बसोबास रहेको छ । यस गाउँपालिका भित्र मगर, क्षेत्री, नेवार, गुरुङ, ब्राह्मण, ठकुरी, विश्वकर्मा, सुनुवार, घर्ती/भुजेल परियार, मिजार, लगायतका जातिको बसोबास रहेको छ । आफ्नो जातीय परम्परा र संस्कृतिलाई अनुसरण गर्दै आएका यहाँका मानिसहरू नेपाली भाषाको प्रयोग गर्दछन् । धार्मीक हिसाबले यस गाउँपालिकामा हिन्दु, बौद्ध, इस्लाम, ख्रिष्टियन, प्रकृति र बोन धर्मालम्बीहरूको बसोबास रहेको छ।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार हरिनास गाउँपालिकाको कुल जनसङ्ख्या १३१९१ जना रहेको छ । कुल जनसङ्ख्या मध्ये ६०१८ जना (४५.६ प्रतिशत) पुरुष र ७१७३ जना (५४.४ प्रतिशत) महिला रहेका छन् । हालको लैङ्गिक अनुपात ८३.९ पुरुष प्रति १०० महिला छ। कुल घरधुरी संख्या ३५८२ रहेको छ भने कुल साक्षरता दर ७८.३ प्रतिशत रहेको छ । पुरुष साक्षरता दर ८७.५ प्रतिशत र महिला साक्षरता दर ७०.७ प्रतिशत रहेको छ ।

गाउँपालिकामा महिला, दलित, जनजाति, अल्पसङ्ख्यक, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, युवा, अति गरीब र भौगोलिक रुपमा दुर्गम क्षेत्रमा बसोबास गर्ने नागरिकहरूको लागि समावेशी कार्यक्रमहरू तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने अपरिहार्यता रहेको छ ।

१.३ लैससास परीक्षणको महत्व

नेपाल सरकारले लैङ्गिक तथा अन्य सामाजिक विभेदहरूको विरुद्धमा संविधान तथा बिभिन्न कानुनी व्यवस्था गरी लागू गरेको छ। कानुन अनुसार यी विभेदहरू दण्डनीय छन्। तैपनि यस्ता विभेदहरूलाई आजसम्म पनि निर्मूल गर्न सकिएको छैन। यस कारण नेपाल सरकारले लैङ्गिक तथा सामाजिक बहिष्करणलाई निर्मूल गर्ने नीति लिएको हो। लैससास परीक्षणले सरकारका सङ्घीय, प्रदेश र स्थानीय तहहरूमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा भएका कार्यहरूको परीक्षण गर्दछ । हाल नेपाल सरकारले सबै स्थानीय तहहरूमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा जोड दिने नीति लिएको छ । यस कारण सबै स्थानीय तहहरूमा लैससास परीक्षण, रणनीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा सघनता बढाएको छ ।

सबै स्थानीय सरकारहरूमा लैससासको अवधारणालाई कार्यान्वयन गरी समतामूलक समाजको स्थापना गर्ने कार्यमा यस लैससास परीक्षण कार्यको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको छ । यस

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. 2075

परीक्षणले स्थानीय तहमा नेपाल सरकारले कार्यान्वयनमा ल्याएका लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको प्रवर्द्धनसँग सम्बन्धित नीति, कानुन, स्थानीय तहले कार्यान्वयन गर्ने भनी तोकिएका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनको अवस्था कस्तो छ र कुन सवालहरूमा के गर्न आवश्यक देखिन्छ भन्ने कुराहरूको खोजी गर्दछ । यसले तोकिएका १०० वटा सूचकहरूको आधारमा स्थानीय तहहरूका लैससासका कार्यहरूको सम्पादन र प्रभावको अवस्था मापन गर्ने कार्य गर्दछ । जसबाट स्थानीय तहहरूमा लैससासको कार्यान्वयन अवस्था र आवश्यक नीति, कानुन र योजनाहरूको आवश्यकता पहिचान हुन्छ । यसबाट लैससासको सवालहरूलाई स्थानीय तहहरूमा समाधान गर्दै समतामूलक समाजको स्थापना गर्न टेवा पुग्दछ । यसबाट स्थानीय तहबाटै दिगो शान्ति तथा समृद्धिको सुरुआत हुने सुनिश्चित छ ।

१.४ लैससास परीक्षण र कार्यान्वयनको कानुनी आधारहरू

नेपालको संविधान र सम्बन्धित ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र नेपाल पक्ष भई हस्ताक्षर भएका अन्तर्राष्ट्रिय घोषणाहरू र महासन्धिहरू जस्तै मानव अधिकार सम्बन्धी घोषणापत्र, बेइजिङ घोषणापत्र गर्ने १९९६, बालअधिकार सम्बन्धी महासन्धि १९८९, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदद्वारा पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजना आदिको कार्यान्वयनको बाध्यात्मक व्यवस्थाहरू रहेका छन् ।

नेपालको संविधानले नागरिकहरूको आधारभूत अधिकारहरूलाई सुनिश्चित गर्न व्यवस्था गरेको छ । संविधानको धारा १८ मा समानताको हकको व्यवस्था भएको छ जसले प्रत्येक व्यक्तिलाई समान कानुनी हैसियतको अधिकारको सुनिश्चित गरेको छ । सबै नागरिक कानुनको दृष्टिमा समान हुने तथा कसैलाई पनि कानुनको समान संरक्षणबाट बञ्चित नगरिने तथा सामान्य कानुनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, वैवाहिक स्थिति, गर्भावस्था,आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगर्ने व्यवस्था गरेको छ । सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछडिएका महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारु, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भ अवस्थाका व्यक्ति, अशक्त वा असहाय, पिछडिएको क्षेत्र वा आर्थिक रुपमा विपन्न खस आर्य लगायतका नागरिकहरूको संरक्षण सशक्तिकरण वा विकासको निम्ति विशेष व्यवस्था गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।

संविधानको धारा ३८ मा महिलाको हकको व्यवस्था गरेको छ जसले प्रत्येक महिलालाई लैङ्गिक भेदभाव बिना समान वंशीय हकको सुनिश्चित गरेको छ । प्रत्येक महिला सुरक्षित

मातृत्व र प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार सम्पन्न बनाएको छ । महिलालाई धार्मिक, सामाजिक, सांस्कृतिक परम्परा, प्रचलन वा अन्य कुनै आधारमा शारीरिक, मानसिक, यौनजन्य, मनोवैज्ञानिक वा अन्य कुनै किसिमको हिंसाजन्य कार्य गर्न पाईने छैन । यी कार्यहरू कानुन बमोजिम दण्डनीय हुने र पीडितलाई कानुन अनुसार क्षतिपूर्ति पाउने अधिकारको व्यवस्था छ । राज्यको सबै निकायमा महिलालाई समानुपातिक समावेशिताका सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुने अधिकार सुनिश्चित भएको छ । महिलालाई शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र सामाजिक सूरक्षामा सकारात्मक विभेदका आधारमा विशेष अवसर प्राप्त गर्ने हकको व्यवस्था भएको छ । साथै सम्पत्ति र पारिवारिक मामिलामा दम्पतिको समान हकको व्यवस्था भएको छ ।

साथै संविधानको धारा ३१ मा शिक्षा सम्बन्धी हकको व्यवस्था भएको छ जसमा प्रत्येक नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु र आर्थिक रुपमा विपन्न सहितलाई शिक्षाको पहुँचमा समान हकको सुनिश्चित गरिएको छ । संविधानको धारा ३२ मा भाषा र संस्कृतिको हकको व्यवस्था गरिएको छ । जसमा प्रत्येक व्यक्ति र समुदायलाई आफ्नो भाषा, लिपि, संस्कृति र सम्पदाको संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्ने अधिकारको सुनिश्चित गरिएको छ । साथै धारा ३३ मा समान रोजगारीको हक, धारा ३४ मा उचित श्रम अभ्यासको हक जसमा उचित पारिश्रमिक सुविधा र योगदानको सुनिश्चितता, धारा ३५ मा स्वास्थ्य सम्बन्धी समान हक, धारा ३९ मा बालबालिकाको हक, धारा ४० मा दलितको हक, धारा ४१ मा ज्येष्ठ नागरिकको हक, धारा ४२ मा सामाजिक न्यायको हक र धारा ४३ मा सामाजिक सुरक्षाको हकको व्यवस्था गरिएको छ । यी धाराहरू विशेष गरी लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण संवेदनशील रहेका छन् ।

यस कारण नेपालको सन्दर्भमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को मुद्दा बहुआयमिक मानी सबै सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रहरूमा अनिवार्य पालना गर्नु पर्ने कानुनी व्यवस्था छ । यसको कार्यान्वयन जनस्तरमा अझै कमजोर रहेको पाइएकोले राष्ट्रिय ऐन नियमहरू तथा अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि र अभ्यासहरूको आधारमा लैससास अभियानमा व्यापकता ल्याउने जमर्को भैरहेको छ । यसलाई स्थानीय तहहरूबाटै कार्यान्वयन गर्ने पहल तत्कालीन स्थानीय विकास मन्त्रालयले लैससास कार्यान्वयन गर्दै आएको थियो । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी ढङ्गबाट सञ्चालन गर्न लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावशीकरण नीति २०६६ कार्यान्वयनको लागि तयार भएको स्थानीय निकाय लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट तर्जुमा तथा परीक्षण निर्देशिका २०६८ कार्यान्वयन भएको थियो ।स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. 2075 B.S.

गाउँपालिका/ नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैससास सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ । त्यस्तै वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तरगत वडामा आर्थिक तथा समाजिक रुपमा अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने विभिन्न समुदाय बिचमा सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बाल विवाह, बहुविवाह, लैङ्गिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबिखन, जस्ता समाजिक कुरीति, र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने गराउने व्यवस्था गरेको छ । साथै स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछडिएको वर्गको सहभागिता गराउने र योजना छनौटमा महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यक्रमलाई छनौट गर्ने, बजेट बिनियोजन र कार्यान्वयनमा जोड दिएको छ ।

१.५ लैससास परीक्षणका उद्देश्यहरू

गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूमा लैससास परीक्षणको मुख्य उद्देश्य नै स्थानीय तहहरूमा लैङ्गिक तथा अन्य सामाजिक मान्यताको आधारमा हुने विभेदहरूको अन्त्य गरी राज्यले उपलब्ध गराउने सेवा सुबिधा र संरक्षणमा सबैको समान पहुँचको अवस्थालाई परीक्षण गरी समतामूलक नीति कार्यक्रम, बजेट लागू गर्ने कार्यमा सुझावहरू उपलब्ध गराउने हो । यसको बिशिष्ट उद्देश्यहरू देहाय अनुसार रहेका छन्:

क) लैससास परीक्षण मार्फत गाउँपालिकाको नीति,कानुन, संस्थागत संरचना, जनशक्ति र क्षमता विकास कार्य, योजना तर्जुमा र कार्यक्रमहरूमा महिला र सामाजिक रुपमा वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्ति र समुदायहरूको मूलप्रवाहिकरण र सशक्तिकरणको अवस्था मापन गर्ने ।

ख) स्थानीय तहको समग्र क्रियाकलापहरूमा लैससासको अवस्था मापन गरी सबल र सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू तथा अवसर र चुनौतिहरूको पहिचान गर्ने ।

ग) सुधार गर्नु पर्ने पक्षकहरूको पहिचान पश्चात सोको कार्यान्वयनको लागि कार्ययोजना तयार गर्ने।

घ) गाउँपालिकाले सम्पादन गर्ने सबै क्रियाकलापहरूमा लैससास सम्वेदनशिल कार्यान्वयनलाई संस्थागत गर्दै लैजान आधारहरू प्रस्तुत गर्ने ।

ANGYA ENGINEERING PVT. LTD.

महेन्द्र

भागः २

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका विधि

२.१ लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरू

स्थानीय तह लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधि २०७७ बमोजिम यस परीक्षणमा मुख्य गरी ५ वटा विषय क्षेत्रहरू समेटिएका छन् । यस परीक्षणले स्थानीय तहले तर्जुमा गर्ने नीति, कानुन र योजना, संस्थागत संरचना, जनशक्ति, सेवा प्रवाह र जवाफदेहिता जस्ता मुख्य विषय क्षेत्रहरूमा लैससासको अवधारणा र कानुनी व्यवस्थाहरूको संलग्नताको अवस्थालाई मापन गर्दछ । यस परीक्षणले समेट्ने विषय वस्तुहरू देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छः

क) नीति कानुन र योजना,

ख) संस्थागत व्यकवस्था,

ग) मानव संसाधन र क्षमता विकास,

घ) सेवा प्रवाह र

ङ) सुशासन तथा उत्तरदायित्व ।

लैससास परीक्षणको क्रममा उपरोक्त क्षेत्रहरूमा रहेका सूचक उपसूचकहरूमा भएको प्रगतिलाई मापन गरिन्छ । यही क्षेत्रहरूमा अधिकतम र आंशिक कार्य भएको र कार्य प्रारम्भ नभएको सूचकहरूको पहिचान हुने गर्दछ । साथै स्थानीय सरकारहरूले लैससासका सूचकहरूमा काम गर्दा सोको प्रभावलाई समेत मापन गरिन्छ ।

२.२ लैससास परीक्षणको विधि र तरिका

स्थानीय तह लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधि २०७७ अनुसार स्थानीय सरकारहरूको लैससास परीक्षण हरेक आर्थिक वर्ष नियमित रुपमा गर्ने र सोही स्थानीय तहको नीति योजना तथा बजेट तर्जुमाको तहबाट लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने अभिप्राय हो । यो परीक्षण कार्य केही सहभागितामूलक र केही अंश लेखापरीक्षण तथा अनुसन्धानमूलक विधिबाट सम्पादन गरिएको छ ।

२.२.१ दस्तावेज अध्ययन

लैससास परीक्षण कार्यदलले गाउँपालिकाको दस्तावेजहरू (जस्तैः स्थानीय नीति, ऐन, निर्देशिका, वार्षिक योजना तथा बजेट, आवधिक योजना, वार्षिक प्रतिवेदनहरू, आर्थिक प्रतिवेदनहरू, चौमासिक र वार्षिक समीक्षाको प्रतिवेदन, विकास बुलेटिन, गाउँपालिका प्रोफाइल, विभिन्न समयमा भएका निर्णयहरू आदिको सङ्कलन र लैससासको दृष्टिबाट विश्लेषण र पुनरावलोकन गरी प्रारम्भिक टिपोट तयार गरिएको थियो ।

२.२.२ लक्षित समूह छलफल

लैससास परीक्षणको क्रममा गाउँपालिकाका महिला समूहका सदस्यहरू, दलित समुदाय, आदिवासी जनजाति समुदाय, र अन्य वञ्चितिकरणमा परेका समुदायका प्रतिनिधिहरू, लक्षित समूहहरूसँग छलफल गरिएको थियो । यसको लागि लैससास कार्यान्वयन सम्बन्धी प्रश्नावली तयार गरी छलफल गरिएको थियो ।

२.२.३ परीक्षण कार्यशाला

यस कार्यशाला पालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै विषयगत शाखाका कर्मचारीहरू र सरोकारवालाहरूको सहभागितामा सञ्चालन गरिएको थियो । यसको सहजीकरण परामर्शदाता संस्था कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्रा.लि. काठमाण्डौंका विज्ञ समूहका टिमलिडर महेन्द्र प्रसाद लामिछाने र विज्ञ जुना देवी पुनबाट गरिएको थियो ।

यस गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणको लागि ९ सदस्यीय कार्यदल बनाइएको थियो । सोही कार्यदलको नेतृत्वमा गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण सम्पन्न भयो । यस कार्यदल अन्तरगत ५ वटा विषयगत लैससास परीक्षण कार्यसमूह तयार गरियो । यी कार्यसमूहमा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीको संलग्नता रहेको थियो । जसमा महिला र पुरुषहरूको सहभागितालाई पनि उपलब्ध भएसम्म समावेशी बनाइएको थियो । उक्त कार्यसमितिहरूको संयोजकत्व निर्वाचित पदाधिकारीहरूले गरेका थिए । ती कार्यसमितिहरू देहायका परीक्षण विधिहरूको उपयोग गरेको थियो ।

लैससास परीक्षण कार्यशालाका सहभागीहरू

यस गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण कार्यमा देहायका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालाहरू सहभागी भएका थिए ।

तालिका १ स्थानीय तहमा लैससास परीक्षणका सहभागीहरू

क्र.सं.	सहभागीहरू
१	गाउँपालिका अध्यक्ष
२	गाउँपालिका उपाध्यक्ष
३	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
४	वडा अध्यक्षहरू
५	महिला सदस्यहरू
६	दलित, अल्पसङ्ख्यक र जनजाति जनप्रतिनिधिहरू
७	विषयगत शाखाका प्रमुखहरू, कर्मचारीहरू
८	गाउँपालिकाका महिला र लक्षित वर्गका कर्मचारीहरू
९	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको प्रतिनिधि

लैससास परीक्षणका विषयक्षेत्रहरू र अंकभार

स्थानीय तह लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधि २०७७ बमोजिम कुल परीक्षण अङ्कभार १०० र तोकिएका ५ मूल विषयक्षेत्रलाई हरेकको २० पूर्णाङ्क कायम गरिएको छ । जसभित्र २२ वटा सहायक विषयहरू र अङ्कभारहरू देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छः

तालिका २ लैससास परीक्षणका मुख्य तथा सहायक विषय क्षेत्रहरू

क सं	मुख्य तथा सहायक विषय क्षेत्रहरू	अंकभार
क	**नीति कानुन र योजना**	
१	नीति कानुन र योजनामा समावेशी सहभागिता	८
२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८
३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४
	जम्मा	२०
ख	**संस्थागत व्यवस्था**	
१	कर्मचारी/पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४
२	कार्यप्रणाली समावेशी	४
३	समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४
४	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४
५	तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४
	जम्मा	२०
ग	**मानव संसाधन तथा क्षमता विकास**	

१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८
२	अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार सम्बन्धी जनचेतना	४
३	कानुनी साक्षरता	४
४	विपद व्यवस्थापनमा समावेशीकरण	४
	जम्मा	२०
घ	**सेवा प्रवाह**	
१	पूर्वाधार विकास	४
२	प्रजनन स्वास्थ्य	४
३	शिक्षा कार्यक्रम	४
४	खानेपानी तथा सरसफाई	४
५	स्वरोजगार र आयआर्जन तथा बजार व्यवस्थापन	४
	जम्मा	२०
ङ	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**	
१	सुशासन	४
२	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४
३	सूचना तथा सञ्चार	४
४	अनुगमन र मूल्याङ्कन	४
५	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४
	जम्मा	२०
	कुल जम्मा	१००

माथि उल्लेखित सहायक विषयहरूमा जम्मा १०० वटा सूचकहरू तोकिएका छन् । हरेक सूचकको पूर्णाङ्क १ हो । यसमा स्थानीय सरकारका तोकिएका सहभागीहरूको संलग्नतामा सम्बन्धित सूचकको प्रमाणहरूको आधारमा अङ्क प्रदान गरिएको छ । यसमा राम्रो प्रगति भएको देखिएमा १, मध्यम या आंशिक कार्य भएको देखिएमा ०.५ र न्यून कार्य भएको वा नभएको अवस्था ० अङ्क प्रधान गरिएको छ ।

२.३ सबल, कमजोर, अवसर र चुनौती विश्लेषण

लैससास परीक्षणको नतिजालाई माकुरेजालोमा प्रस्तुत पश्चात लैससासको विषय क्षेत्रहरू मध्ये बढी अङ्क प्राप्त गर्ने क्षेत्रमा सबल अवस्था देखिन्छ र त्यस क्षेत्रमा बढी सूचकहरूमा काम भएको प्रष्ट हुन्छ । साथै कम अङ्क प्राप्त गरेका क्षेत्रहरूमा कमजोर पक्षहरू वा सुधार गर्नु पर्ने क्षेत्रहरू पहिचान हुन्छ । सूचक र उपसूचकहरूको विश्लेषण गरी सबल र कमजोर पक्षहरू पहिचान गर्ने कार्य भएको छ ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

अवसर र चुनौतीहरूको हकमा परीक्षणका विषय क्षेत्रहरूको आधारमा गाउँपालिकामा भएको अवसरहरू र चुनौतीहरूको बारेमा समूहगत सङ्कलन गरेका तथ्यहरूलाई प्रस्तुतिकरण र छलफल गरिएको थियो । यसमा सहभागीहरूले समेत आवश्यक सुझावहरू पेश गरेका थिए ।

२.४ कार्ययोजना तयारी

लैससास परीक्षणको क्रममा विषयगत परीक्षण कार्य समूहले उनीहरूको विषय क्षेत्रमा रहेका सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूको पहिचान गरी पालिकामा भएको हालका अवसर र चुनौतीहरूलाई मध्यनजर गरी आ-आफ्नो विषय क्षेत्रमा आगामी कार्ययोजना तयार गरेका थिए । उक्त कार्ययोजना माथि गोष्ठीका सबै सहभागीहरूको उपस्थितिमा छलफल र सुधार गरिएको थियो ।

भागः ३

लैससास परीक्षणबाट आएका मुख्य प्राप्तिहरू

३.१ लैससास परीक्षणबाट प्राप्ताङ्कहरूको प्रस्तुतिकरण

हरिनास गाउँपालिकाको स्थानीय नीति, ऐन, कार्यविधि र निर्णयहरू, आवधिक योजना तथा वार्षिक कार्यक्रम र बजेट, कार्यान्वयनका पक्षहरू समेतलाई लैंङ्गिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरणको दृष्टिले सहभागितामूलक परीक्षण गर्दा देहाय अनुसारको नतिजा प्राप्त भएको छः

तालिका ३ लैससास परीक्षणमा प्राप्त अङ्कहरूको विवरण

क सं	मूख्य तथा सहायक विषय क्षेत्रहरू	अंकभार	प्राप्ताङ्क
क	**नीति कानुन र योजना**		
१	नीति कानुन र योजनामा समावेशी सहभागिता	८	४
२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	४
३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१.५
	जम्मा	२०	९.५
ख	**संस्थागत व्यवस्था**		
१	कर्मचारी/पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	१.५
२	कार्यप्रणाली समावेशी	४	१
३	समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३
४	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	१.५
५	तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५
	जम्मा	२०	९.५
ग	**मानव संसाधन तथा क्षमता विकास**		
१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.५
२	अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार सम्बन्धि जनचेतना	४	२.५
३	कानुनी साक्षरता	४	२.५
४	विपद व्यस्थापनमा समावेशीकरण	४	२
	जम्मा	२०	१०.५
घ	**सेवा प्रवाह**		
१	पूर्वाधार विकास	४	३
२	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	३.५
३	शिक्षा कार्यक्रम	४	३

४	खानेपानी तथा सरसफाई	४	३.५
५	स्वरोजगार र आयआर्जन तथा बजार व्यवस्थापन	४	२
	जम्मा	२०	१५
ङ	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व सुशासन**		
१	सुशासन	४	३
२	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	३.५
३	सूचना तथा सञ्चार	४	२
४	अनुगमन र मूल्याङ्कन	४	३.५
५	समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	३.५
	जम्मा	२०	१५.५
	कुल जम्मा	१००	६०

३.२ हरीनास गाउँपालिकाको लैससासको अवस्था विष्लेषण माकुरी जालो विधिमा

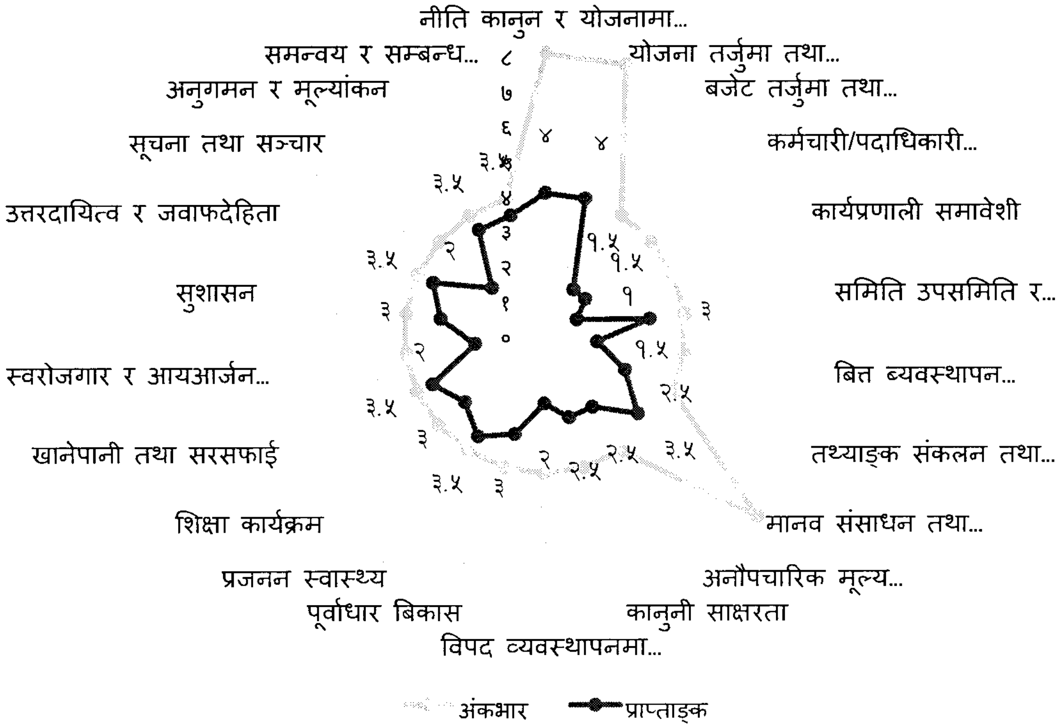

तालिका ४ लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरेजालोमा प्रस्तुति

क्र. सं	मुख्य तथा सहायक विषय क्षेत्रहरु	अकंभार(पूर्णाङ्क)	प्राप्ताङ्क
१	नीति कानुन र योजना	२०	९.५

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. ★ 2075 B.S. ★

२	संस्थागत व्यवस्था	२०	९.५
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	१०.५
४	सेवा प्रवाह	२०	१५
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१५.५
	कुल जम्मा	**१००**	**६०**

लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरेजालोमा प्रस्तुति

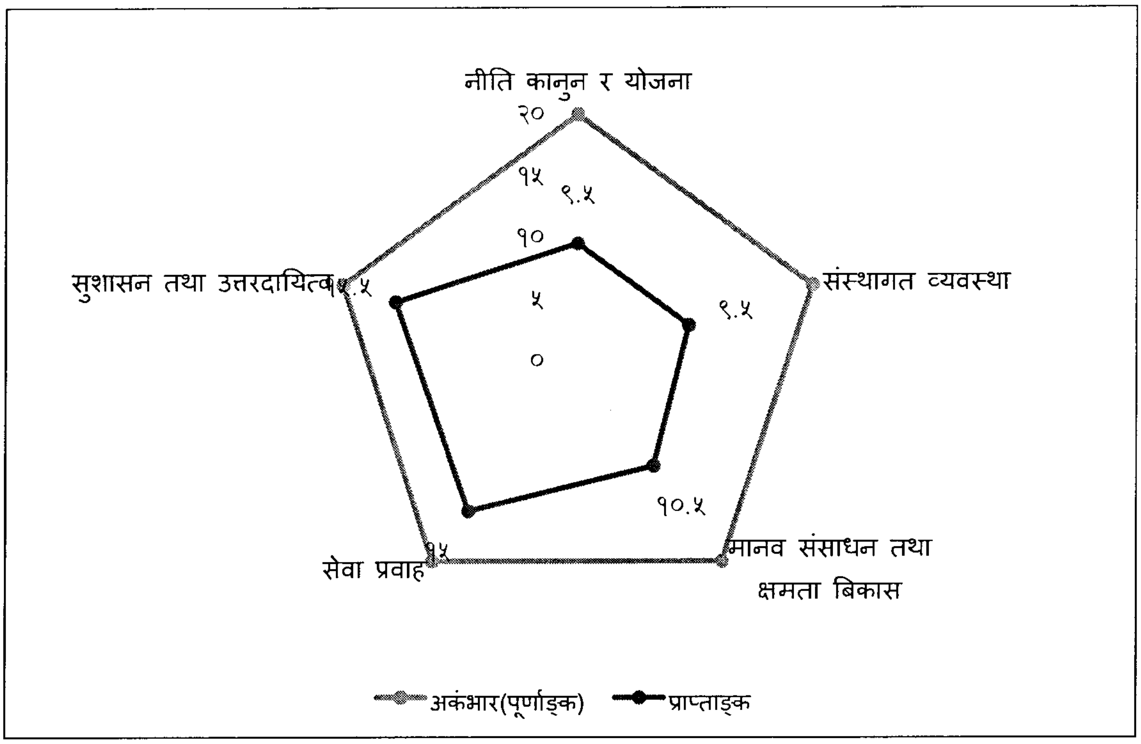

३.३ लैससास परीक्षणमा प्राप्त सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

यस गाउँपालिकामा लैससास कार्यान्वयनमा भएको पहललाई गाउँपालिकामा उपलब्ध प्रमाणहरूको आधारमा तीन किसिमको अवस्थामा विभाजन गरिएको छ । राम्रो अवस्था भएमा सबल, आंशिक कार्य भएको भएमा आंशिक र कमजोर अवस्था भएमा कमजोर भनी वर्गीकरण गरिएको छ। जसबाट सबललाई निरन्तरता दिने, आंशिक र कमजोर रहेका सूचक उपसूचकहरूमा नीतिगत र कार्यगत सुधारका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी गाउँपालिकाको काँधमा रहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणको विषय क्षेत्रहरूका सूचक तथा उपसूचकहरूको अवस्था र सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरू देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५: लैससास परीक्षणमा प्राप्त सबल र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

क्र सं	सूचक तथा उपसूचकहरू	अवस्था	अवस्था को मापन	सुधार गर्नु पर्ने
१	**नीति कानुन र योजना**			
१.१	**नीति कानुन र योजनामा समावेशी सहभागिता**			
१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानुनको मस्यौदा तयार गर्ने क्रममा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषय बस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागिता मूलक हुने गरी गरेको वा नगरेको ।	गाउँपालिकाको नीति तथा कानुनको मस्यौदा तयार गर्ने क्रममा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण भएको । पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले मस्यौदाको विषय बस्तु र शब्द चयन आंशिक रुपा समावेशी भएको।	आंशिक	गाउँपालिकाको नीति तथा कानुनको मस्यौदा तयार गर्ने क्रममा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण भएको । पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले मस्यौदाको विषय बस्तु र शब्द चयन पूर्ण रुपमा समावेशी गर्नु पर्ने ।
१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो नीति, कानुन, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिकोणले उपयूक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको/नगरेको ।	गाउँपालिकाले आफ्नो नीति, कानुन, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिकोणले उपयूक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा आंशिक गरेको ।	आंशिक	गाउँपालिकाले आफ्नो नीति, कानुन, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिकोणले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्नु पर्ने ।
१.१.३	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैससास विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको/नभएको ।	गाउँपालिकाको नीति र योजनामा लैससास विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरु पूर्णरुपमा समावेश गरी कार्यान्वयन नभएको ।	आंशिक	गाउँपालिकाको सबै नीति र योजनामा लैससास विकासका विषयहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
१.१.४	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा	सो सम्बन्धी नीति नभएको । लैङ्गिक तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी केही	सबल	लैंगिक तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति कार्यान्वयनलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ्ग प्राइभेट लिमिटेड

	सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलगै नीतिहरू छन/छैनन (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि र निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको) ।	व्यवस्था गरिएको ।		
१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन नियम तथा कार्यविधिमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदाय या लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न पर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ/छैन ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन नियम तथा कार्यविधिमा महिला तथा वञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न केहि प्रावधान व्यवस्था गरिएको ।	आंशिक	गाउँपालिकाको ऐन नियम तथा कार्यविधिमा महिला तथा लक्षित वर्गमा हुने बिभेदजन्य कार्यहरू रोक्न बनेका प्रावधानहरूको पुन समीक्षा गरी थप गर्नु पर्ने।
१.१.६	संघीय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित वर्ग माथि हुने हिंसा र बिभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाए/नमिलाएको ।	स्थानीय न्यायीक समितिद्वारा स्थानीय स्तरमा महिला तथा लक्षित वर्ग माथि हुने हिंसा र बिभेद उपर सुनुवाई हुने गरेको ।	सबल	न्यायिक समिति सम्म मुद्दा आउनको लागि सचेतनामूलक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने
१.१.७	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा बिभेद रोक्ने प्रावधान रहेको/नरहेको (समुदायको प्रचलन विपभेदकारी भएको/नभएको ।	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा बिभेद रोक्ने स्थानीय नीति नभएको ।	कमजोर	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा बिभेद रोक्ने स्थानीय नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
१.१.८	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजिवी उपर हुने बिभेद रोक्ने प्रावधान रहेको/नरहेको ।	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजिवी उपर हुने बिभेद रोक्ने स्पष्ट कार्यविधि नभएको ।	कमजोर	रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजिवी उपर हुने बिभेद रोक्ने स्पष्ट कार्यविधि बनाई कार्यन्वयनमा ल्याउनु पर्ने ।
१.२	**योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन**			
१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैंगिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति रणनीति कार्यक्रम र मापनयोग्य उलब्धी लक्ष्य समावेश गरीएको छ/ छैन ?	योजनाहरूमा लैससास कार्यान्वयनका नीतिहरू व्यवस्था र मापनयोग्य लक्ष्यहरू कहि मात्रामा समावेश भएको ।	आंशिक	योजनाहरूमा लैससास कार्यान्वयनका नीतिहरू व्यवस्था र मापनयोग्य लक्ष्यहरू समावेश गर्नु पर्ने।

१.२.२	गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सिमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी कुल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको/नगरेको ?	समितिले बजेट सिमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा बजेटको निश्चित प्रतिशत बिनियोजन नगरेको ।	कमजोर	गाउँपालिकाले बजेट सिमा निर्धारण गर्दा महिला,बालबालिका तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा बजेटको निश्चित प्रतिशत विनियोजन गर्नु पर्ने ।
१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रिय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेको योजना प्राथमिकिकरणमा पर्ने गरेको/नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ बस्तीस्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरूलाई समेटे/नसमेटेको परीक्षण गर्ने ।)	योजना तर्जुमाको क्रममा महिला तथा लक्षित समूहको सहभागितामा योजनाहरू छनौट नभएको	आंशिक	योजना तर्जुमा प्रक्रियामा बस्तीस्तरीय भेलाबाट योजना संकलन कार्यलाइ ब्यापक बनाउनु पर्ने ।
१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएन/भएको ?	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको तर कार्यान्वयन आंशिक भएको ।	आंशिक	योजना तर्जुमा प्रक्रियामा लक्षित वर्गको उपस्थितिमा उनीहरूको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यक्ता पहिचान समाधानका कार्यक्रमहरूमा छलफल कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।
१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको/नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन) ?	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको आंशिक रूपमा कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको ।	आंशिक	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्नु पर्ने ।
१.२.६	स्थानीय सरकारले दिगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई	दिगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई आंशिक	आंशिक	दिगो विकास लक्ष्य स्थानीयकरणको नीतिगत निर्णय र कार्यान्वयन प्रारम्भ गर्नु पर्ने ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. ★ 2075 B.S. ★ इन्जिनियरिङ कृतज्ञ प्राइभेट लिमिटेड

	स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट बिनियोजन हुने गरेको/नगरेको ?	स्थानीयकरण गरेको ।		
१.२.७	स्थानीय तहको योजना महिला, बालबालिका तथा पिछाडिएको वर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको/नबनेको ?	महिला, बालबालिका तथा पिछाडिएको वर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई आंशिक लाभ पुगेको ।	आंशिक	महिला, बालबालिका तथा पिछाडिएको वर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ योजनाहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजनको नीति तयार गरी लागु गर्नु पर्ने ।
१.२.८	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहको प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४० प्रतिशत महिलाको सहभागिता भएको/नभएको र मुख्य कार्यकारी पद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको/नदिएको ?	गाउँपालिकाले उपभोक्ता समिति गठन र सञ्चालन निर्देशका लागु गरी उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समूहको प्रतिनिधि सहित ४० प्रतिशत महिलाको सहभागिता भएको र मुख्य कार्यकारी पद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने कार्यलाई सुनिश्चित गरेको ।	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने ।
१.३	**बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन**			
१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मुस्लिम, मधेशी, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको/नगरिएको ?	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मुस्लिम, मधेशी, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसंग बसेर समस्या केलाउने (बिश्लेषण) गर्ने कार्य आंशिक भएको ।	आंशिक	लक्षित वर्गहरूको संरक्षण, सशक्तिकरण, सचेतना सहभागिता जिबिकोपार्जन शिक्षा संस्कृति आदिको बारेमा कार्यक्रमहरू पहिचान तथा बजेट बिनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
१.३.२	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको/ नगरिएको ?	लैससास बजेट परीक्षणको बजेट व्यवस्था नभएको ।	आंशिक	लैससास बजेट परीक्षण बार्षिक रुपमा हरेक आ.व. को प्रथम चौमासिकमा गर्नु पर्ने ।
१.३.३	परीक्षण पश्चात लैंगिक तथा समावेशी विषयमा सुधार	लैससास परीक्षण नभएकोले क्षमता विकास	आंशिक	लैससास बजेट परीक्षण नियमित रुपमा गरी उक्त

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. 2075 लिमिटेड कृतज्ञ प्राइभेट इन्जिनियरिङ

	क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समाबेश गरिएको/नगरिएको ?	योजना तयारी र लागू गर्ने कार्य नभएको ।		परीक्षणले औल्याएका सुधारका कार्यक्रमहरू व्यापकरुपमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्यक्रममा समयमै खर्च गरिएको/नगरिएको ? (बजेट तथा कार्यक्रम बिच भिडान)	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजन गर्ने नीति नभएको ।	कमजोर	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजन गर्ने नीति पारित गरी लागू गर्नु पर्ने ।
२	**संस्थागत व्यवस्था**			
२.१	**कर्मचारी / पदाधिकारी प्रतिनिधित्व**			
२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तह (कर्मचारी/पदाधिकारी) मा महिलाहरूको समानतारुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ / छैन ?	गाउँपालिकाका कर्मचारी र पदाधिकारीहरूको निर्णायक तहमा समानता प्रतिनिधित्वको पदाधिकारीहरूको न्यून प्रतिनिधित्व रहेको ।	कमजोर	गाउँपालिकाको निर्णायक तहमा पदाधिकारी र कर्मचारीहरूमा महिलाको समानता सहभागिताको लागि कानुनी व्यवस्था गरी लागू गर्नु पर्ने ।
२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिएको छ/छैन ?	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति आंशिक रुपमा भएको ।	आंशिक	O&M सर्वेक्षण गरी महिला तथा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारी व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहनसहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा,संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधिहरू सक्रीय हुने गरेको	आंशिक	महिला तथा लक्षित समूहका नागरिकहरूलाई विशेष सेवा र सहयोगको लागि कार्यटोली वा सम्बन्धित शाखा गठन र परिचालन गर्नु पर्ने ।

	दिने गरेको/नगरेको ?	। तर सो कार्यको लागि कार्यटोली वा शाखाको व्यवस्था नभएको ।		
२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समानता अवसर हुनेगरी र महिला र वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक बिभेदको नीति लिएको/नलिएको ?	स्थानीय स्तरमा सकारात्मक बिभेद नीति लिएको । महिला, बालबालिका र जेष्ठ नागरिकहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धनको क्षेत्रमा स्थानीय कानुनहरू निर्माण भएको ।	आंशिक	गाउँपालिकाले स्थानीय स्तरमा सकारात्मक बिभेद सम्बन्धी कानुनहरू प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
२.२	**कार्यप्रणाली समावेशी**			
२.२.१	महिला र पुरुष बिचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति छ/छैन ?	महिला र पुरुष बिचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नभएको ।	कमजोर	महिला र पुरुष बिचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि निश्चित कार्यनीति निर्माण गरी लागू गर्नु पर्ने ।
२.२.२	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने ईकाईको व्यवस्था सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै छ/छैन ? (विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिएको/नगरिएको) ?	लैंगिक विकास हेर्ने ईकाईको रुपमा महिला तथा बालबालिका शाखा स्थापना भई सञ्चालनमा नरहेको र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी आंशिक कार्यहरू भएको ।	आंशिक	लैंगिक विकास हेर्ने ईकाईको रुपमा महिला तथा बालबालिका शाखा स्थापना गरी कार्यान्वयन समितिको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
२.२.३	स्थानीय सरकारवाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ/छैन ?	कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता नबनेको ।	कमजोर	गाउँपालिका स्तरमा महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागू गर्नु पर्ने ।
२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए	गाउँपालिकामा लैससास कार्यान्वयन समिति गठन नभएको । वडा तहमा योजना तर्जुमा गर्दा बस्तीस्तरीय केहि भेला भएको । वडामा लक्षित समुदायको सक्रियता आंशिक रहेको ।	आंशिक	गाउँपालिकामा लैससास कार्यान्वयन समिति गठन गरी परिचालन गर्नु पर्ने ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

	नभएको अनुगमन गरेको/नगरेको ?			
२.३	**समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व**			
२.३.१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको/नरहेको ?	गाउँपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको ।	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।
२.३.२	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायका छलफल र निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाएको/नपाएको ?	समिति उपसमितिहरूमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेका समुदायका सदस्यहरूले छलफल र निर्णय प्रक्रियामा अर्थपूर्ण रुपमा भाग लिन पाएको।	सबल	समिति उपसमितिहरूमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेका समुदायका सदस्यहरूले छलफल र निर्णय प्रक्रियामा अर्थपूर्ण रुपले भाग लिन पाएको ।उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।
२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला र वञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको/नगरेको ?	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला र वञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने कार्य कार्यान्वयन आंशिक रुपमा भएको ।	आंशिक	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला र वञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव लिखितरुपमा दिने व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
२.३.४	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी दिईएको नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरेको/नगरेको ?	नीतिगत र कार्यगत सुझाव मौखिक रुपमा दिने चलन भएको कारण उक्त सुझावहरूको अधिकतम् कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न नसकिएको ।	आंशिक	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी दिईएको नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन गर्ने र सोको परीक्षण गर्नु पर्ने ।
२.४	**वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता**			
२.४.१	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैंगिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता	महिला विकास, लैंगिक हिंसा बिरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता	कमजोर	वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोषको व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. 2075 B.S.

	अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको/नगरिएको ?	अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना नगरिएको ।		
२.४.२	के आदिबासी, जनजाति, दलित, अन्य लक्षित समूहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको छ ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ?	गाउँपालिकामा आदिबासी, जनजाति, दलित, अन्य लक्षित समूहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको कार्यक्रम तर्जुमा गएिको तर प्रयाप्त बजेटको व्यवस्था भएको ।	आंशिक	स्थानीय स्तरमा लक्षित वर्गको सशक्तिकरणको लागि कुल बजेटको निश्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजन गरी कार्यान्वियन गर्नु पर्ने ।
२.४.३	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरूको लागि बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ ?	गाउँपालिकामा महिला तथा बालबालिका शाखा स्थापना गरी कर्मचारी व्यवस्था तथा कार्यक्रम सञ्चालन नगरेको ।	कमजोर	यस शाखालाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण शाखाको रुपमा परिणत गरी सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
२.४.४	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेट व्यवस्था गरेको/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ?	गाउँपालिकामा समावेशी सूचना प्रणाली लागू भएको ।	सबल	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।
२.५	**तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन**			
२.५.१	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना या तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग उमेर जात र आर्थिक स्थिति आदि) गाउँ/नगर प्रोफाईल	गाउँ पार्श्वचित्रमा खण्डीकृत सूचना प्रस्तुत भएको र वार्षिक अध्यावधिक गर्ने कार्य निरन्तर नभएको ।	आंशिक	गाउँपालिकाले आर्थिक तथा सामाजिक आधारमा खण्डिकृत सूचना प्रणाली कम्प्युटरकृत गरी हरेक आ.व.को प्रथम चौमासिकमा अध्यावधिक गर्नु पर्ने ।
२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना वा तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने	गाउँपालिकामा गरिबी र बेरोजगारी तथ्याङ्क र नक्साङकन आंशिक रुपमा गरेको ।	आंशिक	समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना वा तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्नु पर्ने।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. इन्जिनियरिङ कृतज्ञ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

	गरेको/नगरेको (गाउँ/नगर प्रोफाईल) ।			
२.५.३	के स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	गाउँपालिकामा आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी आंशिक रुपमा स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने कार्य भएको छ ।	आंशिक	पालिकाले पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी स्थानीय विकास योजना तर्जुमालाई अझ प्रभावकारी रुपमा लागू गर्नु पर्ने ।
२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सुरक्षा पाउँनेहरु र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ?	सामाजिक सूरक्षा लाभग्राही र पञ्जिकरण अध्यावधिक गरेको पाईएको ।	सबल	यस कार्यलाई अझ प्रभावकारी बनाउदै यस कार्यलाइ निरन्तरता दिने ।
३.	**मानव संसाधन तथा क्षमता विकास**			
३.१	**मानव संसाधन तथा क्षमता विकास**			
३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट बिनियोजन भए नभएको र यस्तो रकम खर्च कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको/नआएको ?	यस क्षेत्रको विकासको लागि छुट्टै शिर्षकमा बजेट बिनियोजन भएको । यस्तो रकम खर्च कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा नरहेको ।	आंशिक	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गर्नु पर्ने। यस क्षेत्रको विकासको लागि छुट्टै शिर्षकमा बजेट बिनियोजन गर्न पर्ने । यस्तो रकम खर्च कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने ।
३.१.२	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानता सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको / नगरिएको ?	गाउँपालिकाका केही पदाधिकारी / कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् । तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरेको ।	सबल	यस कार्यलाई अझ प्रभावकारीताका साथ निरन्तरता दिने ।
३.१.३	तालिमका विषय बस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैङ्गिक समवेदनशिल भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा सुबिधा	गाउँपालिकाको अनुसार तालिमका विषयबस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैङ्गिक समवेदनशिल भाषाको प्रयोग भएको तर महिलाका आवश्यकता	आंशिक	तालिमका विषयबस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैङ्गिक समवेदनशिल भाषाको प्रयोग भएको । महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ् प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

	सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ/छैन ?	समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा सुबिधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण आंशिक रुपमा लिने गरेको ।		सुबिधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण पूर्णरुपमा लिनु पर्ने ।
३.१.४	महिला तथा लक्षित समूह पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन्/छैनन् ? सो अनुसारको बजेट बिनियोजन गरिएको छ/छैन ?	महिला तथा लक्षित समूहको पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू भएको पाईएको ।	सबल	महिला तथा लक्षित समूहको पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिबृद्धिका क्षेत्र पहिचान गरी सोको कार्यक्रमहरू वडास्तरमा निरन्तरता दिने।
३.१.५	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या)	गाउँपालिकामा लैससासको क्षेत्रमा तालिम दिन गाउँपालिकामा लैससासको क्षेत्रमा मानव श्रोत नभएको। महिला विकास शाखा, उद्यम विकास शाखा, शिक्षा शाखा र स्वास्थ्य शाखामा तालिम दिने जनशक्ति नरहेको ।	कमजोर	गाउँपालिकामा लैससासको क्षेत्रमा तालिम दिन तालिम दिन मानव श्रोतको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने ।
३.१.६	के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाईको व्यवस्था छ ?	मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाईको व्यवस्था नभएको ।	कमजोर	मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाईको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
३.१.७	महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको ? (सञ्चालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम नभएको ।	कमजोर	महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम गर्नु पर्ने ।
३.१.८	महिला विकासको लागि भएका बेईजिङ घोषणपत्रका बाह्वटा प्रतिबद्धताहरूको बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखिकरण गरिएको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	बेईजिङ घोषणपत्रका बाह्वटा प्रतिबद्धताहरूको बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूलाई प्रयाप्तमात्रामा अभिमुखिकरण नगरेको	आंशिक	पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई बेईजिङ घोषणापत्र बारेमा अभिमुखिकरण गराउनु पर्ने ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

३.२	**अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार सम्बन्धी जनचेतना**			
३.२.१	महिला बिरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट बिनियोजन गरी कार्यक्रम समयमै सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	महिला हिंसा बिरुद्ध १६ दिने अभियान महिला हिंसा विरुद्ध सचेतनामूलक तालिम र महिला हिंसा निर्मूल गर्ने सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू भएको ।	सबल	महिला हिंसा निर्मूल गर्ने सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू नियमितरुपमा निरन्तरता दिने ।
३.२.२	लैङ्गिक हिंसा रहित गाउँपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसा विरुद्ध सुन्य सहनशिलता अपनाएको छ ? (घटेको घट्ना संख्या लिईएको निर्णय)	लैङ्गिक हिंसा रहित गाउँपालिका घोषणा नभएको । महिला हिंसा विरुद्ध सुन्य सहनशिलता नीतिगत रुपमा लागु नभएको ।	कमजोर	लिङ्गक हिंसा रहित गाउँपालिका घोषणा गर्नु पर्ने । महिला हिंसा विरुद्ध सुन्य सहनशिलता नीतिगत रुपमा लागु गर्नु पर्ने ।
३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चानल गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	महिला विरुद्ध हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू आंशिक रुपमा सञ्चालन गरेको ।	आंशिक	महिला हिंसा निर्मूल गर्ने सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू वडागत रुपमा निरन्तर सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
३.२.३	के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका बिभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहुविवाह, दाईजो आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	सामाजिक कुरीति हटाउने सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू भएको ।	सबल	सामाजिक कुरीति हटाउने सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू निरन्तरता दिने ।
३.३	**कानुनी साक्षरता**			
३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन	जनप्रतिनिधिहरू र गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू विषयगत कानुनहरू	आंशिक	यस कार्यलाई प्रभावकारीता साथ प्रयास मात्रामा अभिमूखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु प्रने ।

	ऐन, मुलुकी संहिताहरू विषयगत कानुनहरू गाउँपालिकाले जारी गरेको कानुनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानुनहरूको बारेमा अभिमूखिकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	गाउँपालिकाले जारी गरेको कानुनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानुनहरूको बारेमा आंशिक रुपमा अभिमूखिकरण गर्ने गरेको ।		
३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानुनी मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नुपर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयबस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखिकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	यस्ता विषयहरूमा आंशिक रुपमा अभिमुखिकरण भएको ।	आंशिक	पदाधिकारी र सम्बन्धित कर्मचारीहरूलाई कानुनी मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया, समस्याहरूको पहिचान र कानुनीरुपमा समाधान सम्बन्धमा अभिमुखिकरण कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारीका साथ निरन्तरता दिनु पर्ने ।
३.३.३	के महिलाहरूको लागि कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालित भएका छन् ? (जस्तै कानुनी हक अधिकार, एकल महिला र चेलीबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्ध कार्यक्रम आदि बारेमा अनुशिक्षण)	गत आ. व. हरूमा महिलाहरूलाई कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू भएको ।	सबल	महिलाहरूलाई कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू निरन्तर दिने ।
३.३.४	महिलाहरूको लागि सञ्चालित कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालनबाट के उनीहरू लाभान्वित भएका छन् ? (जस्तै कानुनी हक अधिकार एकल महिला र चेलीबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्ध कार्यक्रम आदि बारेमा अनुशिक्षण र यसको असर)	महिलाहरूको लागि सञ्चालित कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालनवाट के उनीहरु लाभान्वित भएका छन् तर वडा स्तरमा उक्त कार्यक्रमहरू हुन नसकेको ।	आंशिक	महिला कानुनी शिक्षा कार्यक्रम वडा स्तरमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
३.४	**विपद व्यवस्थापनमा समावेशीकरण**			
३.४.१	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड रणनीति	आंशिक	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय ऐन, मापदण्ड र

	मापदण्ड रणनीति कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायसँग परामर्श गरे नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहेको/नरहेको ?	कार्यनीति सहितको कार्यबिधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायसंग परामर्श गरेको तर महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नरहेका ।		नीतिगत व्यवस्था र यसभित्र महिला र सिमान्तकृत समुदायका सदस्यहरुको अलग अलग संरक्षणको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
३.४.२	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालिन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	विपद सम्बन्धी आंशिक रुपमा तथ्याङ्क संकलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वितहरूको खण्डीकृत तथ्यांक राखी आपतकालिन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	आंशिक	विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वितहरूको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालिन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्नु पर्ने ।
३.४.३	समुदायमा आधारीत विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकता राखी कार्य गरेको/नगरेको ?	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरुलाई प्राथमिकता राखी कार्य प्रयास मात्रामा नभइ आंशिक रुपमा भएको ।	आंशिक	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरुलाई प्राथमिकता राखी अझ प्रभावकारीताका साथ कार्यान्वयनमा नियमितता दिनु पर्ने ।
३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको/नगरेको ?	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालनमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको सहभागितामा निर्णय गर्ने नगरेको ।	आंशिक	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालनमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको सहभागितामा सुनिश्चित गर्नु पर्ने ।
४.	**सेवा प्रवाह**			
४.१	**पूर्वाधार विकास**			
४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रोईङ डिजाईन लागत	लैङ्गिक, बाल र अपाङ्गमैत्री सम्वेदनशिल संरचनाको प्रावधान लागू भएको ।	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने ।

	अनुमान तयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध रुपमा प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्गतामैत्री सम्वेदनशिल संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको/नगरेको ?			
४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपांगता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणवाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ/छैन ?	गाउँपालिका तथा वडाका भवनहरू र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणबाट समेत केहि मात्रामा उपयुक्त हुने गरी निर्माण भएको ।	आंशिक	गाउँपालिका तथा वडाका भवनहरू र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गर्नु पर्ने ।
४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिट भन्दा बढी प्लिन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला अपाङ्गता भएका व्यक्ती तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टीकोणवाट समेत उपयुक्त हुनेगरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ/छैन ?	सार्वजनिक भवनहरूमा यस्तो प्रावधान लागू गरिएको ।	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने ।
४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलबिद्युत, विभिन्न वैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे/नरहेको ?	गाउँपालिकाले विपन्न घरधुरीहरूलाई वैकल्पिक उर्जा प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने केहि आयोजनाहरू गरेको ।	आंशिक	गाउँपालिकाले उपयुक्त तथा आधुनिक उर्जाको प्रयोगमा प्रोत्साहन कार्य सबै गाउँपालिकाबासीको लागि कार्यान्वयन गर्ने र महिला तथा विपन्न समुदायको लागि यो कार्यक्रम विशेष प्राथमिकताका निरन्तरता दिनु पर्ने ।
४.२	**प्रजनन स्वास्थ्य**			

४.२.१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त,खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको नभएको ?	संघीय सरकारको योजनामा सूरक्षित मातृत्व, नवजात शिशु कार्यक्रम र पोषण कार्यक्रम सञ्चालन भैरहेको । गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त र खतरायुक्त काममा नलगाउने बारेमा स्थानीय नीतिमा उल्लेख भएको ।	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने ।
४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको ब्यवस्था र सोको व्यवस्थापन गरिएको छ/ छैन ?	स्वास्थ्य चौकीहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्षको व्यवस्था भएको तर नभएको ।	आंशिक	गाउँपालिकाको सबै कार्यालयहरू र सार्वजनिक स्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानको लागि अलग्गै कक्ष र बच्चाको आमालाई उक्त समय दिने व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, बिस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएका छन् ?	गाउँपालिकामा परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, बिस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगाय महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन भएको ।	सबल	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।
४.२.४	महिला, गरीब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजिकरण र सहयोग गर्ने माथिका जेष्ठ नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य बिमा गर्ने कार्यक्रम र बजेट भए/नभएको ?	महिला, गरीब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजिकरण र सहयोग गर्ने गरेको ।	सबल	गाउँपालिकावाट जेष्ठ नागरिक गरिब महिला र विपन्न बर्गको स्वास्थ्य बिमामा सहजिकरण र सहयोगका कार्यक्रम कार्यान्वयन लाई निरन्तरता दिने ।
४.३	**शिक्षा कार्यक्रम**			
४.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका बिद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई बिद्यालयमा भर्ना गराउने प्रबन्ध मिलाए/नमिलाएको ?	बालबालिकालाई बिद्यालय भर्ना अभियान गरेको ।	सबल	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने।
४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा	गाउँपालिकाले विपन्न परिवारका बालबालिकाहरूलाई बिद्यालयमा दिवा खाजा,	सबल	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।

	बञ्चितिकरण परेका समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्य पुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको ?	पोसक आदिको लागि छात्रवृत्तिको पाठ्यपुस्तक, व्यवस्था गरेको छ ।		
४.३.३	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन भए नभएको ? जस्तैः अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी शिक्षा, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि) (कार्यक्रम संख्या पटक तथा सहभागी संख्या)	गाउँपालिकाले निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू आंशिक रुपमा सञ्चालन गरेको ।	आंशिक	गाउँपालिकाका निरक्षर व्यक्तिहरूलाई उपयुक्त अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम पहिचान गरी लागु गर्नु पर्ने ।
४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौनशिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको/नगरेको ?	बिद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याडको व्यवस्था भएको । बालबालिकालाई यौन शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको ।	आंशिक	किशोरी छात्राको लागि गुणस्तरीय प्याडको व्यवस्था सँगै बालबालिकालाई यौन शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
४.४	**खानेपानी तथा सरसफाई**			
४.४.१	गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र स्यानिटाईजरको उपयोग गर्ने प्रबन्ध भए/नभएको ?	गाउँपालिकामा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था भएको	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने
४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौडामा पोखरी, टोल सफाई अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने	खुला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा भएको । केही दलित बस्तीका घरहरूमा अझै सौचालय नबनाएको । टोल टोलमा सरसफाई अभियान भएको। पोखरी निर्माण तथा संरक्षण, पुराना	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने

	गरे/नगरेको ?	धारा कुवा संरक्षण र मर्मतका कार्य भएको ।		
४.४.३	कुहिने नकुहिने घरायासी फोहर छुट्याउने व्यवस्था, फोहर संकलन तथा बिसर्जन, घरघरमा भान्साको फोहर र पानीवाट करेसाबारी तथा गमला र फुलवारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समानता सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे नगरेको ?	फोहर बिसर्जन तथा प्रशोधन केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालन भएको । कुहिने र नकुहिने फोहर छुट्याई ब्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था नभएको ।	आंशिक	कुहिने नकुहिने घरायासी फोहर छुट्याइ व्यवस्थापन गर्नुपर्ने । कुहिने फोहोरको घरयासी उपयोग सम्बन्धमा सचेतना र नियमन गर्नुपर्ने ।
४.४.४	महिलाहरू बढी मात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफा पानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, पराम्परागत ईनार र कुवाको पूनर्जिवीकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ?	महिलाहरू बढी मात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफा पानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परामपरागत ईनार र कुवाको पूनर्जिवीकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको।	सबल	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने
४.५	**स्वरोजगार र आयआर्जन तथा बजार व्यवस्थापन**			
४.५.१	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्सांकनको समेत आधार लिई महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सिपमूलक कार्यक्रमहरू राखे र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ/छैन ?	गाउँपालिकले योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरेको । तर बेरोजगार तथा गरीबीको नक्सांकनको आधार लिने चलन नभएको ।	आंशिक	गाउँपालिकाले महिला र विपन्न वर्गको लागि रोजगारमूलक, सिपमूलक र आयआर्जनका कार्यक्रमहरूको योजना र बजेट तयार गर्दा बेरोजगारी तथा गरीबी नक्साङ्कनलाई आधार लिनु पर्ने ।
४.५.२	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे नगरेको ? (कार्यक्रम	महिला र विपन्न परिवारका सदस्यहरूको लागि रोजगारमूलक तथा सीपमूलक कार्यक्रमहरू आंशिक रुपमा गरेको।	आंशिक	गाउँपालिकाले महिला र विपन्न वर्गको लागि रोजगारमूलक, सीपमूलक र आयआर्जनका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिने ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

	संख्या र उपस्थिति)			
४.५.३	ग्रामिण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धि प्राविधिकहरू) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे/नगरेको (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी सूचकांक) ?	ग्रामिण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धि प्राविधिकहरू) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने कार्यक्रम आंशिक रूपमा भएको ।	आंशिक	ग्रामिण महिला/पुरुष प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धि प्राविधिकहरू) र सामाजिक परिचालक तयार तथा परीचालन गर्ने कार्यक्रम गर्नु पर्ने ।
४.५.४	गरीब र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरुप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ?	सुपथमूल्य सहकारीहरू सञ्चालन नभएको तर सहकारीहरू सञ्चालन छन् ।कृषि एम्बुलेन्स सञ्चालनमा रहेको ।	आंशिक	गरीब तथा वञ्चितिकरण परेका सुमदायहरूलाई विशेष सहुलियत सहितको सहकारीहरू सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
५.	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**			
५.१	**सुशासन**			
५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यापालिका तथा सभावाट नीति, कानुन जारी गरी सोही कानुन बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीवाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यापालिका तथा सभावाट नीति, कानुन जारी गरी सोही बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको ।	सबल	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।
५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन ब्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशिलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीतिहरु कार्यान्वयनमा ल्याएको/नल्याएको ?	स्थानीय तहले विधिको शासन ब्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशिलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीतिहरू कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	सबल	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।
५.१.३	महिला विकासको लागि भएका बेईजिङ घोषणपत्रका	गाउँपालिकाले महिला विकासको लागि केहि	आंशिक	बेईजिङ घोषणापत्रको स्थानियकरण र कार्यक्रमहरू

	बाह्वटा प्रतिबद्धताहरूको क्षेत्रमा कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरेको । तर बेईजिङ घोषणपत्रका बाह्वटा प्रतिबद्धताहरूको आधारमा कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने नगरेका ।		कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
५.१.४	संयुक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी १९८९ मा गरिएका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम बिनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयमै सम्पन्न गरेको छ ?	बालअधिकार तथा बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू भएको । गाउँपालिकामा संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालअधिकार महासन्धी १९८९ मा गरिएका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न तोकेर कार्यक्रमहरू लागू नभएको ।	आंशिक	गाउँपालिकामा संयुक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी १९८९ मा गरिएका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरू बनाई लागू गर्नु पर्ने ।
५.२	**उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता**			
५.२.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे/नगरेको ?	गाउँपालिकाले सार्वजनिक सुनुवाई, पत्रकार भेटघाट र वेबसाईटवाट सूचना सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको । गाउँपालिकाले कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण र सामाजिक परीक्षण गरेको ।	सबल	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिने ।
५.२.२	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकिकरण कार्यक्रममा वन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे/नगरेको ?	सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकिकरण कार्यक्रममा वन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति हुने गरेको ।	सबल	यस कार्यलाई अझ प्रभावकारी रुपमा निरन्तरता दिने ।
५.२.३	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका तर्फबाट	सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई आदिमा स्थानीय सरकारको कार्यक्रम सम्बन्धमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेका समुदायबाट गुनासो र सुझावहरू प्राप्त	आंशिक	सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई आदिमा स्थानीय सरकारको कार्यक्रम सम्बन्धमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेका समुदायबाट गुनासो र सुझावहरू कार्यान्वयन गर्नु

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

	स्थानीय सरकारले लिएको नीति र कार्यक्रम र सोको कार्यान्वयनका विषयमा आवाज उठ्ने गरे/गरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारवाट सम्बोधन हुने गरे/नगरेको ?	हुने गरेको र सोको सम्बोधन आंशिक रुपमा हुने गरेको ।		पर्ने ।
५.२.४	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए नल्याएको ?	कर्मचारीको आचारसंहिता लागू गरेको ।	सबल	गाउँपालिकाले कर्मचारीको आचारसंहिता लागु गरेको । यसलाइ निरन्तरता दिने ।
५.३	**सूचना तथा सञ्चार**			
५.३.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेसी, मुस्लिम,पिछडावर्ग दलित,अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरी राखेका कार्यक्रम र बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गरे/नगरेको ?	गाउँपालिकाले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेको । लैससास लक्षित गरी राखेका कार्यक्रम र बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गरेको ।	सबल	यस कार्यलाई अझ प्रभावकारी रुपमा निरन्तरता दिने ।
५.३.२	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे नगरेको ?	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको ।	कमजोर	स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्नु पर्ने ।
५.३.३	के स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो एफ एम र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैङ्गिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसूचित गर्ने गरेको छ ?	स्थानीय रेडियो एफ एम र छापा माध्यमद्वारा गाउँपालिकाको कार्यक्रमहरू बारेमा सूचना प्रवाह आंशिक रुपमा गरेको ।	आंशिक	स्थानीय रेडियो एफ एम र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैङ्गिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाहलाई प्रभावकारिताका साथ जनतालाई सुसूचित गर्नु प्रने ।
५.३.४	के स्थानीय स्तरमा महिला बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति दलित मधेशी मुस्लिम पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समूहहरूको	महिला, बालबालिका र सबै लक्षित वर्गको लागि सूचना शिक्षा र सञ्चार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह आंशिक रुपमा मात्र भएकोले यी वर्गहरूको जनचेतना बृद्धिमा पनि	आंशिक	महिला, बालबालिका र सबै लक्षित बर्गको लागि सूचना शिक्षा र सञ्चार सम्बन्धी कार्यक्रम अझ प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

	सूचना शिक्षा र सञ्चार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतना बृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्याङ्कसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	आंशिक प्रगति भएको ।		
५.४	**अनुगमन र मूल्यांकन**			
५.४.१	के कार्यक्रम तथा परीयोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पुरा लाभ लिन सकेको छ ?	गाउँपालिकाको कार्यक्रम तथा परीयोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले आंशिक मात्रामा लाभ लिएको ।	आंशिक	कार्यक्रमको समापन पश्चात अन्तिम मूल्याङ्कन गरी सोको सुझावहरू कार्यान्वियन गर्नु पर्ने ।
५.४.२	के स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरूको अनुगमन मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	कार्यक्रमको सञ्चालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ असर र प्रभावको विश्लेषण गर्ने गरेको ।	सबल	यस कार्यलाई अझ प्रभावकारीका साथ निरन्तरता दिने ।
५.४.३	के स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी, जनजाति, दलित, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, ज्येष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेको छ ?	समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, विपन्न वर्ग लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेको ।	सबल	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।
५.४.४	के अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा सिकेका पाठहरू योजना तयार गर्दा प्रयोग भएको पाईयो ।	सबल	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।
५.५	**समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार**			
५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेको नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेको नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरूको	सबल	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिनु पर्ने ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

	सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।		
५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बिच सञ्जाल सदस्य बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरे/नगरेको ?	लैङ्गक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बिच सञ्जाल सदस्य बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरेको ।	सबल	लैससास विकासको लागि सम्बन्धित निकायहरू बिच सञ्जाल गठन गरी नियमितरुपमा कार्य हुने गरेको ।
५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बिच कार्यगत संयन्त्र (सञ्जाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरे/ नगरेको ?	सञ्जाल गठन र तालिम जस्ता कार्य भएका छन् ।	सबल	लैससास विकासको लागि सम्बन्धित निकायहरू बिच सञ्जाल गठन गरी क्षमता विकास तालिमहरू निरन्तरता दिने ।
५.५.४	महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषदद्वारा पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे/नगरेको ?	यी कार्यक्रमहरू स्थानीयकरण गरी कार्यान्वयन नभएको तर महिला विरुद्ध हुने भेदभाव उन्मुलन सम्बन्धी कार्यहरू भएको ।	आंशिक	यी कार्यक्रमहरू स्थानीयकरण गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B

३.४ अवसर र चुनौतिहरू

लैससासका सवालहरू कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा यस गाउँपालिकामा देहाय बमोजिमका अवसर र चुनौतीहरू पहिचान गरिएको छः

३.४.१ अवसरहरू

क) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको लागि आवश्यक नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्नको लागि स्थानीय सरकार स्वायत्त रहेको ।

ख) गाउँपालिकामा निर्वाचित पदाधिकारीहरूको आपसमा एकता र सहिष्णुताको भावना रहेको हुँदा निर्णय प्रक्रियामा कुनै कठिनाइ नरहेकोले यो एक अवसरको रुपमा रहेको ।

ग) गाउँपालिका अन्य गाउँपालिकाहरूसँगको तुलनामा श्रोत सम्भाव्यता बढी रहेको स्थानीय तह भएकोले कार्यक्रमहरूको लागि बजेट व्यवस्था गर्न सहज भएको ।

घ) गाउँपालिकामा आवश्यक कर्मचारीहरूको आपूर्ति हुने क्रम तीब्र रहेकोले कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहज वातावरण रहेको ।

३.४.२ चुनौतीहरू

क) स्थानीय पदाधिकारीहरूमा लैससासको सम्बन्धमा यथेष्ठ अवधारणा विकास नभैसकेकोले सो सम्बन्धमा नयाँ कानुन तथा कार्यविधि तयारीमा परिपक्वता प्राप्त गर्न चुनौतीको रुपमा रहेको ।

ख) गाउँपालिकाको अधिकांश बजेट पूर्वाधार विकासमा केन्द्रित रहेको र बहुसङ्ख्यक पदाधिकारीहरूको ध्यान समेत पूर्वाधार विकास तर्फ नै रहेकोले लैससास क्षेत्रमा एक निश्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजन गर्ने नीति कार्यान्वयन गर्न चुनौति रहेको ।

ग) ग्रामीण भेगका समुदायहरूको चेतनास्तर अझै कमजोर रहेकोले उनीहरूलाई सशक्त तुल्याउन अपेक्षाकृत लामो समय लाग्ने देखिन्छ ।

घ) सबै जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूमा लैससास कार्यान्वयन सम्बन्धमा उत्तिकै सचेतना र क्षमता नभएकोले निजहरूलाई सशक्तीकरण गर्न एक चुनौतीको रुपमा रहेको ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD.
कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड
2075 B.S.

ङ) लक्षित वर्गको कार्यक्रममा हालसम्मको अवस्था हेर्दा न्यून कार्यक्रमहरू रहेको र बजेट बिनियोजनको निश्चित प्रतिशत बिनियोजन गर्ने व्यवस्था भएको हुँदा उक्त क्षेत्रमा कार्यक्रम तथा बजेट बिनियोजन कार्यमा निश्चिततामा कमी रहेको ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

३.५ लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्ययोजना

तालिकाः ६ लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्ययोजना

क्र सं	सूचक तथा उपसूचकहरू	आवश्यक क्रियाकलाप	जिम्मेवार शाखा	समयावधि	थप आर्थिक दायित्व	
					पर्ने	नपर्ने
१.	**नीति कानुन र योजना**					
१.१	**नीति कानुन र योजनामा समावेशी सहभागिता**					
१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानुनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्किोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरी गरेको/नगरेको	गाउँपालिकाको नीति तथा कानुनमा लैससास सम्वेदनशिलता र दृष्टिकोणले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण गर्ने र परिचालन गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त		√
१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो नीति, कानुन, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिकोणले उपयूक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको / नगरेको	गाउँपालिकाले आफ्नो नीति,कानुन, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिकोणले उपयूक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त		√
१.१.३	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैससास विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको/नभएको ।	गाउँपालिकाको सबै नीति र योजनामा लैससास विकासका विषयहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त	√	
१.१.४	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलगगै नीतिहरू	लैंगिक तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलगगै नीति कार्यान्वयनलाई निरन्तरता दिने ।	प्रशासन शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त	√	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

	छन/छैनन (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि र निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)।					
१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन नियम तथा कार्यविधिमा महिला तथा वञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न पर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ / छैन ।	गाउँपालिकाको ऐन नियम तथा कार्यविधिमा महिला तथा लक्षित वर्गमा विभेदजन्य कार्यहरू रोक्न बनेका प्रावधानहरूको समीक्षा गरी थप गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त		√
१.१.६	संघीय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित वर्ग माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको ।	न्यायिक समितिसम्म मुद्दा आउनको लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने र महिला तथा वञ्चितिमा परेका समुदाय या लक्षित वर्ग माथि हुने हिंसा र विभेद उपर हुने सुनुवाई अझ प्रभावकारी ढंगले निरन्तरता दिने ।	प्रशासन शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त		√
१.१.७	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको/नरहेको (समुदायको प्रचलन विभेदकारी भएको /नभएको।)	महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने स्थानीय नीति बनाइ कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त		√
१.१.८	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजिवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको/नरहेको ।	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजिवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान निर्माण गरी लागू गर्ने ।				
१.२	**योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन**					
१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैंगिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति रणनीति कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलव्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ/छैन ?	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैंगिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति रणनीति र कार्यनीति निर्माण गरी लागू गर्ने	योजना शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त		√
१.२.२	गाउँपालिका/नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सिमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका	गाउँपालिकाले बजेट सिमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा बजेटको निश्चित	योजना शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त		√

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

	समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी कुल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको/नगरेको ?	प्रतिशत विनियोजन गर्ने ।				
१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरूले छनौट गरेको योजना प्राथमिकिकरणमा पर्ने गरेको/नगरेको	योजना तर्जुमा प्रक्रियामा बस्ती स्तरीय भेलाबाट योजना संकलन कार्यलाई प्राथमिकित्ता दिइ व्यापक रुपमा लागू गर्ने ।	योजना शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त	√	
१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए/नभएको ?	योजना तर्जुमा प्रक्रियामा लक्षित वर्गको उपस्थितिमा उनीहरुको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यक्ता पहिचान र समाधानका कार्यक्रमहरूमा व्यापक छलफल गर्ने ।	योजना शाखा	आ.व २०८१/८२ बैशाख देखि असार		√
१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको वा नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन) ?	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने र सोको प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	योजना शाखा	आ.व २०८१/८२ बैशाख देखि असार		√
१.२.६	स्थानीय सरकारले दिगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरेको वा नगरेको ?	दिगो विकास लक्ष्य स्थानीयकरणको नीतिगत निर्णय र कार्यान्वयन प्रारम्भ गर्ने ।	योजना शाखा	आ.व २०८१/८२ बैशाख - असार	√	
१.२.७	स्थानीय तहको योजना महिला, बालबालिका तथा पिछाडिएको वर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको वा नबनेको?	महिला, बालबालिका तथा पिछाडिएको वर्ग समुदाय र क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष लाभ योजनाहरुको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजनको नीति तयार गरी लागु गर्ने	योजना शाखा	आ.व २०८१/८२ बैशाख - असार	√	
१.२.८	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समूहको प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४० प्रतिशत महिलाको सहभागिता भएको वा नभएको र मुख्य	उपभोक्ता समितिमा महिला तथा लक्षित समूहको प्रतिनिधित्व तथा सहभागिता गराउने र उनीहरूको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता	योजना शाखा	आ.व २०८१/८२ बैशाख - असार	√	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

	कार्यकारी पद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको वा नदिएको ?	दिने ।				
१.३	**बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन**					
१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मुस्लिम, मधेशी, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको वा नगरिएको ?	लक्षित वर्गहरूको संरक्षण, सशक्तिकरण, सचेतना सहभागिता जिबिकोपार्जन शिक्षा संस्कृति आदिको बारेमा कार्यक्रमहरू पहिचान तथा बजेट बिनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने ।	योजना शाखा	आ.व २०८१/८२ बैशाख - असार	√	
१.३.२	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको ?	लैससास बजेट परीक्षण वार्षिक रुपमा हरेक आ. व. को प्रथम चौमासिकमा गर्ने ।	सा.वि. शाखा म.बा. शाखा	हरेक आ.व . मा	√	
१.३.३	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना सुधार कार्यान्वयनको लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरिएको वा नगरिएको ?	लैससास बजेट परीक्षण नियमित रुपमा गरी उक्त परीक्षणले औल्याएका सुधारका कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गर्ने ।	सा.वि. शाखा	हरेक आ.व . मा	√	
१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजन गरी उनीहरूको हितको कार्यक्रमहरूमा समयमै खर्च गरे वा नगरेको ?	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट बिनियोजन गर्ने नीति पारित गरी लागू गर्ने ।	सा. वि.,म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२	**संस्थागत व्यवस्था**					
२.१	**कर्मचारी वा पदाधिकारी प्रतिनिधित्व**					
२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तह (कर्मचारी/पदाधिकारी) मा महिलाहरूको समानतारुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ/छैन ?	गाउँपालिकाको निर्णायक तहमा पदाधिकारी र कर्मचारीहरूमा महिलाको समानता सहभागिताको लागि कानुनी व्यवस्था गरी लागू गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ प्राइभेट ★ 2075 B.S. ★

२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिंग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिएको छ/छैन	O &M सर्वेक्षण शिघ्र सम्पन्न गरी महिला तथा सबै जातजाति, वर्ग, लिंग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने गरी कर्मचारी व्यवस्था गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनीधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत मिने गरेको/नगरेको ?	महिला तथा लक्षित समुदायका नागरिकहरूलाई विशेष सेवा र सहयोगको लागि कार्यटोली वा सम्बन्धित शाखा गठन र परिचालन गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समानता अवसर हुनेगरी र महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक बिभेदको नीति लिएको/नलिएको ?	गाउँपालिकाले स्थानीय स्तरमा सकारात्मक बिभेद सम्बन्धी कानुनहरू प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.२	**कार्यप्रणाली समावेशी**					
२.२.१	महिला र पुरुष बिचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति छ/छैन /	लैससास कार्यान्वयन सम्बन्धी कानुनहरू निर्माण गरी लागू गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.२.२	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ/छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिएको/नगरिएको)	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिको व्यवस्था गरी लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित व्यवस्था गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.२.३	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि	गाउँपालिका स्तरमा महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२		√

	प्रकारको दुर्व्यवहार भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागू गरिएको छ/छैन ?	आचार संहिता बनाएर लागू गर्ने ।		असार मसान्त		
२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरेको/नगरेको	गाउँपालिकामा लैससास कार्यान्वयन समिति गठन गरी परिचालन गर्ने ।	प्रशासन शाखा योजना शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.३	**समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व**					
२.३.१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको/नरहेको ?	निरन्तरता दिने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		
२.३.२	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायका छलफल र निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाएको/नपाएको ?	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायका छलफल र निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भाग लिने गरेको ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		
२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको/नगरेको ?	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला र बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव लिखितरुपमा दिने व्यवस्था गर्ने ।	प्रशासन शाखा			√
२.३.४	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको हित हुने गरी	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

	समुदायको हित हुने गरी दिईएको नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरेको/नगरेको	दिईएको नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन गर्ने र सोको परीक्षण गर्ने ।				
२.४	**वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता**					
२.४.१	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको/ नगरिएको ?	महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोषको व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.४.२	के आदिवासी, जनजाति, दलित, अन्य लक्षित समूहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको छ ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ?	स्थानीय स्तरमा लक्षित वर्गको सशक्तिकरणको लागि कुल बजेटको निश्चित प्रतिशत बिनियोजन गर्ने नीति लिई कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.४.३	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरूको लागि बजेटको व्यवस्था गरिएको छ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ ?	लैङ्गिक डेस्कको विकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरूको लागि बजेटको व्यवस्था गरी सो अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ. व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.४.४	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेट व्यवस्था गरेको/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ?	यस कार्यलाई अझ प्रभावकारी रुपमा निरन्तरता दिने ।	सूचना शाखा योजना शाखा	आ. व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.५	**तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन**					
२.५.१	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना या तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग उमेर जात र आर्थिक स्थिति आदि) गाउँ/नगर प्रोफाईल	गाउँपालिकाले आर्थिक तथा सामाजिक आधारमा खण्डिकृत सूचना प्रणाली कम्प्युटरकृत गरी हरेक आ. व. को प्रथम चौमासिकमा अध्यावधिक गर्ने ।	सूचना शाखा	आ. व.२०८१/८२ असार मसान्त		√

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. ★ 2075 B.S. ★ कृतज्ञ इन्जिनियरिङ्ग प्राइभेट लिमिटेड

२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना वा तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको/नगरेको (गाउँ/नगर प्रोफाईल)	गाउँपालिकामा गरीबी र बेरोजगारी तथ्याङ्क र नक्साङकन गरी हरेक आ. व. मा अध्यावधिक गर्ने ।	सूचना शाखा	आ. व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.५.३	के स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने ।	सूचना शाखा	आ. व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सूरक्षा पाउँनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख यस कार्यलाई अझ प्रभावकारी बनाउने । सा.सु. शाखा, पञ्जिकरण शाखा हरेक आ. व. मा व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ?	यस कार्यलाई अझ प्रभावकारीताका साथ निरन्तरता दिने ।	सा.सु. शाखा पञ्जिकरण शाखा	हरेक आ. व.मा		
३.	**मानव संसाधन तथा क्षमता विकास**					
३.१	**मानव संसाधन तथा क्षमता विकास**					
३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट बिनियोजन भए नभएको र यस्तो रकम खर्च कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको/नआएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गर्ने । यस क्षेत्रको विकासको लागि छुट्टै शिर्षकमा बजेट बिनियोजन गर्ने । यस्तो रकम खर्च कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा ल्याउने ।	सा. वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
३.१.२	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/ कर्मचारीहरुले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला पुरुषको समानता सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको/नगरिएको ?	लैससास तालिम कार्यक्रममा लक्षित तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानता सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितताको नीतिगत अभ्यासलाई निरन्तरता दिने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

३.१.३	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैङ्गिक समवेदनशिल भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ/छैन?	महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने कार्य गर्ने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
३.१.४	महिला तथा लक्षित समूहको पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन्/ छैनन् ? सो अनुसारको बजेट बिनियोजन गरिएको छ /छैन?	महिला तथा लक्षित समूहको पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिबृद्धिका क्षेत्र पहिचान गरी सोको कार्यक्रमहरू वडास्तरमा कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
३.१.५	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या)	गाउँपालिकामा लैससासको क्षेत्रमा तालिम दिन मानविय श्रोतको व्यवस्था गर्ने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
३.१.६	के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाईको व्यवस्था छ ?	मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाईको व्यवस्था गर्ने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
३.१.७	महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको ? (सञ्चालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	महिला र बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम गर्ने ।	योजना शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
३.१.८	महिला विकासको लागि भएका बेईजिङ घोषणपत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरुको बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमूखिकरण गरिएको छ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई बैईजिङ घोषणापत्र बारेमा अभिमूखिकरण गराउने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
३.२	**अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार सम्बन्धी**					

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. इन्जिनियरिङ कृतज्ञ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

	जनचेतना					
३.२.१	महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट बिनियोजन गरी कार्यक्रम समयमै सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	महिला विरुद्ध सबैखाले हिंसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट बिनियोजन कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
३.२.२	लैङ्गिक हिंसा रहित गाउँपालिका/ नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसा विरुद्ध सुन्य सहनशिलता अपनाएको छ ? (घटेको घट्ना संख्या र लिईएको निर्णय)	लैङ्गिक हिंसा रहित गाउँपालिका घोषणाको तयारी कार्यहरु गर्ने । महिला हिंसा विरुद्ध सुन्य सहनशिलता नीतिगत रुपमा लागू गर्ने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ. व.२०८१/८२	√	
३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चानल गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	महिला हिंसा निर्मूल गर्ने सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू वडागत रुपमा सञ्चालन गर्ने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ. व.२०८१/८२	√	
३.२.४	के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहुविवाह, दाईजो आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	सामाजिक कुरीति हटाउने सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू निरन्तरता दिने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ. व.२०८१/८२	√	
३.३	**कानुनी साक्षरता**					
३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू विषयगत कानुनहरू पालिकाले जारी गरेको कानुनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानुनहरूको बारेमा	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू विषयगत कानुनहरू पालिकाले जारी गरेको कानुनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण	सा. वि. शाखा	आ. व.२०८१/८२	√	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

	अभिमुखिकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	कानुनहरूको बारेमा अभिमुखिकरण गर्ने ।				
३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरुलाई कानुनी मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नुपर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखिकरण गरेको/नगरेको	पदाधिकारी र सम्बन्धित कर्मचारीहरूलाई कानुनी मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया, समस्याहरूको पहिचान र कानुनीरुपमा समाधान सम्बन्धमा अभिमुखिकरण गर्ने ।	सा. वि. शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
३.३.३	के महिलाहरूको लागि कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालित भएका छन् ? (जस्तै कानुनी हक अधिकार, एकल महिला र चेलीबेटी बेचबिखन बिरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्ध कार्यक्रम आदि बारेमा अनुशिक्षण)	महिलाहरूलाई कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू निरन्तर गर्ने ।	सा. वि. शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
३.३.४	महिलाहरूको लागि सञ्चालित कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालनबाट के उनीहरू लाभान्वित भएका छन् ? (जस्तै कानुनी हक अधिकार एकल महिला र चेलीबेटी बेचबिखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा विरुद्ध कार्यक्रम आदि बारेमा अनुशिक्षण र यसको असर)	महिला कानुनी शिक्षा कार्यक्रम वडा स्तरमा कार्यान्वयन गर्ने ।	सा. वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
३.४	**विपद व्यवस्थापनमा समावेशीकरण**					
३.४.१	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड रणनीति कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायसंग परामर्श गरे नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय ऐन, मापदण्ड र नीतिगत व्यवस्था र यसभित्र महिला र सिमान्तकृत समुदायका सदस्यहरूको अलग अलग संरक्षणको व्यवस्था नियमित गर्ने ।	बि. व्य. शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

	पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहेको/नरहेको ?					
३.४.२	स्थानीय स्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालिन कार्य सञ्चालन तथा राहत बितरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालिन कार्य सञ्चालन तथा राहत प्रभावकारी ढंगले वितरण गर्ने ।	सूचना शाखा बि. ब्य. शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
३.४.३	समुदायमा आधारीत विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकता राखी कार्य गरेको/नगरेको ?	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकता राखी कार्य गर्ने ।	बि. ब्य. शाखा	आ.व.२०८१/८२		
३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको/नगरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालनमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायको सहभागितामा निर्णय गर्ने गर्ने ।	सा. वि. शाखा बि. ब्य. शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
४.	**सेवा प्रवाह**					
४.१	**पूर्वाधार विकास**					
४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रोईङ डिजाईन लागत अनुमान तयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध रुपमा प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री सम्वेदनशिल संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको/नगरेको ?	भवन तथा अन्य संरचनाहरूमा लैङ्गिक, बालमैत्री र अपाङ्ग मैत्री प्रावधान पूर्णरुप निरन्तरता दिने।	पूर्वाधार शाखा	आ.व.२०८१/८२ पौष मसान्त	√	
४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू	गाउँपालिकाले यस मातहतका सबै संरचनाहरूमा	पूर्वाधार शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	

	शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ/छैन ?	महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गर्ने ।		पौष मसान्त		
४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिट भन्दा बढी प्लिन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला अपाङ्गता भएका व्यक्ती तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टीकोणबाट समेत उपयुक्त हुनेगरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ/छैन ।	सार्वजनिक तथा निजी भवन तथा अन्य संरचनाहरु महिला अपाङ्गता भएका व्यक्ती तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टीकोणबाट समेत उपयुक्त हुनेगरी संरचना तयार गर्ने प्रावधान लाई निरन्तरता दिने ।	पूर्वाधार शाखा	आ.व.२०८१/८२ पौष मसान्त	√	
४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलबिद्युत, विभिन्न वैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्रास हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे/नरहेको ?	गाउँपालिकाले उपयूक्त तथा आधुनिक उर्जाको प्रयोगमा प्रोत्साहन कार्य सबै गाउँवासीको लागि कार्यान्वयन गर्ने र महिला तथा विपन्न समुदायको लागि यो कार्यक्रम विशेष प्राथमिकताका साथ लैजाने ।	बातावरण शाखा	आ.व.२०८१/८२ पौष मसान्त	√	
४.२	**प्रजनन् स्वास्थ्य**					
४.२.१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयूक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउँने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको/नभएको ?	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने ।	म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सोको वयवस्थापन गरिएको छ/छैन ?	गाउँपालिकाको सबै कार्यालयहरू र सार्वजनिक स्थलहरूमा बच्चालाई स्तनपानको लागि अलग्गै कक्ष र बच्चाको आमालाई उक्त समय दिने व्यवस्था गर्ने ।	म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. लिमिटेड इन्जिनियरिङ कृतज्ञ प्राइभेट 2075 B.S.

४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, बिस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएका छन् ?	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, बिस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू निरन्तरता दिने ।	म. बा. शाखा स्वस्थ्य शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
४.२.४	महिला, गरीब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजिकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट भए/नभएको ?	गाउँपालिकाबाट ज्येष्ठ नागरिक, गरिब महिला र विपन्न वर्गको स्वास्थ्य बिमामा सहजिकरण र सहयोगका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
४.३	**शिक्षा कार्यक्रम**					
४.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिने । विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रबन्ध मिलाए/नमिलाएको ?	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	शिक्षा शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरण परेका समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्य पुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउँन छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निश्पक्ष बितरण हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको ?	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	शिक्षा शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
४.३.३	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन भए नभएको ? (जस्तै अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किसोरी शिक्षा, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि) (कार्यक्रम संख्या पटक तथा सहभागी संख्या)	गाउँपालिकाका निरक्षर व्यक्तिहरूलाई उपयूक्त अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम पहिचान गरी लागु गर्ने ।	शिक्षा शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौनशिक्षा तथा	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको [illegible]रीय प्याड र	योजना शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	

	सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको/नगरेको ?	यौनशिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रमलाई व्यापक रुपमा सञ्चालन तथा कार्यान्वयन गर्ने।				
४.४	**खानेपानी तथा सरसफाई**					
४.४.१	गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासंग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र स्यानिटाईजरको उपयोग गर्ने प्रबन्ध भए/नभएको ?	गाउँपालिका/नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र स्यानिटाईजरको प्रयोगलाई निरन्तरता दिने ।	योजना शाखा भौतिक पूर्वाधार	आ.व.२०८१/८२	√	
४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौडामा पोखरी, टोल सफाई अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ?	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
४.४.३	कुहिने नकुहिने घरायासी फोहर छुट्याउने व्यवस्था, फोहर संकलन तथा बिसर्जन, घरघरमा भान्साको फोहर र पानीबाट करेसाबारी तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समानता सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे नगरेको ।	कुहिने र नकुहिने फोहर छुट्याई व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था गर्ने । कुहिने फोहरको घरायासी उपयोग सम्बन्धमा सचेतना कार्यक्रम र नियमन गर्ने ।	वातावरण शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
४.४.४	महिलाहरू बढी मात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफा पानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, पराम्परागत ईनार र कुवाको पूनर्जिवीकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ?	सफा पानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिला तथा पुरुषहरूको सक्रिय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, कुवा तथा मूल संरक्षण र सरसफाई जस्ता कार्यहरूलाई निरन्तरता दिने।		आ.व.२०८१/८२		
४.५	**स्वरोजगार र आयआर्जन तथा बजार**					
४.५.१	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा	गाउँपालिकाले महिला [illegible] वर्गको लागि	सूचना शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

	गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राखे र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ/छैन ?	रोजगारमूलक, सीपमूलक र आयआर्जनका कार्यक्रमहरूको योजना र बजेट तयार गर्दा बेरोजगारी तथा गरीबी नसक्साङ्कनलाई आधार लिने ।	योजना शाखा सा. वि. शाखा			
४.५.२	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे नगरेको ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	गाउँपालिकाले महिला र विपन्न वर्गको लागि रोजगारमूलक, सीपमूलक र आयआर्जनका कार्यक्रमहरू गर्ने ।	सूचना, योजना, सा.वि.शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
४.५.३	ग्रामिण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धि प्राविधिकहरु) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे/नगरेको (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी सूचकाङ्क) ?	ग्रामिण महिला/पुरुष प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिकहरू) र सामाजिक परिचालक तयार तथा परिचालन गर्ने कार्यक्रम गर्ने ।	योजना, सा.वि. शाखा	आ.व २०८१/८२	√	
४.५.४	गरीब र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरुप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ?	गरीब तथा बञ्चितिकरण परेका सुमदायहरूलाई विशेष सहुलियत सहितको सहकारीहरू सञ्चालन गर्ने।	योजना, सा.वि शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
५.	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**					
५.१	**सुशासन**					
५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यापालिका तथा सभाबाट नीति, कानुन जारी गरी सोही कानुन बमोजिम	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	सा.वि. शाखा योजना शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	

	सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?					
५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशिलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीतिहरू कार्यान्वयनमा ल्याएको/नल्याएको ?	गाउँपालिकाले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशिलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीतिहरूलाई निरन्तरता दिने ।	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२		
५.१.३	महिला विकासको लागि भएका बेईजिङ घोषणपत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूको क्षेत्रमा कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	बेईजिङ घोषणापत्रको स्थानियकरण र कार्यक्रमहरू प्रभाकारीताका साथ कार्यान्वयन गर्ने ।	सा. वि., म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
५.१.४	संयूक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी १९८९ मा गरिएक प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम बिनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयमै सम्पन्न गरेको छ ?	गाउँपालिकामा संयुक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी १९८९ मा गरिएका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरू बनाई लागू गर्ने ।	सा.वि. शाखा म. बा. शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
५.२	**उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता**					
५.२.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकिकरण गर्ने गरे / नगरेको ?	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकिकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	सा. वि. र सूचना शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	
५.२.२	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे/नगरेको ?	सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थितिमा निरन्तरता दिने ।	सामाजिक विकास शाखा र सूचना शाखा	आ.व.२०८१/८२	√	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. ★ 2075 B.S. ★ कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड

५.२.३	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण,सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका तर्फवाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति र कार्यक्रम र सोको कार्यान्वयनका विषयमा आवाज उठ्ने गरे/नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्वोधन हुने गरे/नगरेको ?	सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई आदिमा स्थानीय सरकारको कार्यक्रम सम्बन्धमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेका समुदायबाट गुनासो र सुझावहरू प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	आ.व.२०८१/८२		√
५.२.४	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए नल्याएको ?	यस कार्यलाई निरन्तरता दिने	प्रशासन शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
५.३	**सूचना तथा सञ्चार**					
५.३.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेसी, मुस्लिम, पिछ्डावर्ग दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, ज्येष्ठ नागरिकलाई लक्षित गरी राखेका कार्यक्रम र बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गरे/नगरेको ।	गाउँपालिकाले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	योजना शाखा सूचना शाखा	आ.व.२०८१/८२		√
५.३.२	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे/नगरेको ?	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने ।	सूचना शाखा	आ.व.२०८१/८२		√
५.३.३	के स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो एफ. एम र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैङ्गिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसूचित गर्ने गरेको छ ?	स्थानीय रेडियो एफ एम र छापा माध्यमद्वारा लैससासको अवस्था र विकास सम्बन्धी सूचना प्रवाह प्रारम्भ गर्ने ।	सूचना शाखा योजना शाखा	आ.व.२०८१/८२ पौष मसान्त	√	
५.३.४	के स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका, सबै	महिला, बालबालिका, र सबै [illegible]को लागि	सूचना शाखा	आ.व २०८१/८२	√	

	जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिबासी जनजाति दलित मधेशी मुस्लिम पिछडावर्ग), अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, ज्येष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना शिक्षा र सञ्चार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतना बृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्याङ्कसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	सूचना शिक्षा र सञ्चार सम्बन्धी कार्यक्रम अझ प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने ।	योजना शाखा	पौष मसान्त		
५.४	**अनुगमन र मूल्याङ्कन**					
५.४.१	के कार्यक्रम तथा परीयोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पुरा लाभ लिन सकेको छ ?	कार्यक्रमको समापन पश्चात अन्तिम मूल्यांकन गरी सोको सुझावहरू कार्यान्वयन गर्ने नीतिगत व्यवस्था गर्ने ।	योजना र सूचना शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
५.४.२	के स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका कार्यक्रमहरूको अनुगमन मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	कार्यक्रमहरूको अनुगमन मूल्याङ्कन र सो कार्यमा लैससास दृष्टिकोणको प्रयोग गर्ने नीतिगत व्यवस्था लाई निरन्तरता दिने ।	योजना र सूचना शाखा	आ.व २०८१/८२ असार मसान्त		√
५.४.३	के स्थानीय सरकारको समिक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी, जनजाति, दलित, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, ज्येष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेको छ ?	अझ प्रभावकारी रुपमा छलफललाई निरन्तरता दिने ।	योजना शाखा	आ.व.२०८१/८२		√
५.४.४	के अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरूको लिखित प्रतिवेदन तयार गर्ने र कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा पूर्णरुपमा उपयोग कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	योजना र सूचना शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
५.५	**समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार**					

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. इन्जिनियरिङ कृतज्ञ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेको नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको/नगरेको ?	उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिने ।				
५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बिच सञ्जाल सदस्य बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरे/नगरेको ?	लैससास विकासको लागि सम्बन्धित निकायहरू बिच सञ्जाल गठन गरी कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	साबि शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त		√
५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बिच कार्यगत संयन्त्र (सञ्जाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरे/नगरेको ?	लैससास विकासको लागि सम्बन्धित निकायहरू बिच सञ्जाल गठन गरी क्षमता विकास तालिमहरू निरन्तरता दिने ।	सा.वि शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	
५.५.४	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषदद्वारा पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम बिनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे/नगरेको ?	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषदद्वारा पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम बिनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने ।	सा.वि शाखा योजना शाखा	आ.व.२०८१/८२ असार मसान्त	√	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. ★ 2075 B.S. ★ कृतज्ञ इञ्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड

भागः ४

निष्कर्ष र सुझावहरू

४.१ निष्कर्ष

हरीनास गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणको क्रममा सो सम्बन्धी कार्यविधिमा तोकिएका ५ वटा विषयक्षेत्रका सूचक तथा उपसूचकहरूमा आधारित भई परीक्षण कार्य सम्पन्न गर्दा यस गाउँपालिकाको कुल प्राप्ताङ्क ६० प्रतिशत प्राप्त भएको छ । नीति, कानुन र योजनामा २० पूर्णाङ्कमा जम्मा ९.५ अङ्क (४७.५ प्रतिशत) प्राप्त भएको छ, संस्थागत व्यवस्था विषय क्षेत्रमा पनि जम्मा ९.५ अङ्क (४७.५ प्रतिशत) प्राप्त भएको छ, मानव संसाधन र क्षमता विकासमा १०.५(५२.५ प्रतिशत) प्राप्त भएको छ, सेवा प्रवाहमा १५ अङ्क (७५ प्रतिशत) प्रगति भएको देखिएको छ भने सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा १५.५ अङ्क (७७.५प्रतिशत) प्रगति भएको छ ।

लैससास परीक्षणका १०० वटा सूचकहरूमा ६० प्रतिशत कार्य भएको र ४० प्रतिशत काम गर्नु पर्ने देखिन्छ । यस परीक्षणले गाउँपालिकाको नीति, कानुन तथा योजना र संस्थागत व्यवस्था क्षेत्रमा सबै भन्दा कम प्राप्ताङ्क भएको देखिएको छ । नीति, कानुन तथा योजना र संस्थागत व्यवस्थाको क्षेत्रमा लैससासको क्षेत्रमा छुटै कानुनहरू निर्माण नभएको हुँदा कार्यान्वयन नभएको पाइएको छ ।त्यसैले यी विषय क्षेत्रहरूमा लैससासको कार्यान्वयनमा अधिक जोड दिनु पर्ने देखिन्छ ।अन्य क्षेत्रमा मध्यम प्रगति देखिएको हुँदा यी क्षेत्रहरूमा पनि सघन कार्यक्रमहरू गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ । चालु तथा आगामी आर्थिक वर्षहरूमा लैससास परीक्षणले देखाएका क्षेत्रहरू र सुझावहरूलाई कार्यान्वयन गरी लैससास मैत्री गाउँपालिकाको रुपमा विकास हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

४.२ सुझावहरू

यस गाउँपालिकाको लैससास क्षेत्रका सवालहरूमा प्रगति गर्नको लागि देहाय अनुसारको कार्यहरू गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छः

क) गाउँपालिकाले लैससासको क्षेत्रलाई सहयोग गर्ने अलग अलग कानुन तथा कार्यविधिहरू तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

ख) सबै किसिमका कानुन तथा कार्यविधिहरू तयारी गर्ने क्रममा लैससासका अवधारणाहरूको यथेष्ट व्यवस्था सुनिश्चित गर्नको लागि लैससास सम्बन्धी व्यवस्थाहरूको लेखाजोखा

गर्नको लागि लैससास कार्यान्वयन समिति तथा कार्यटोलीको गठन तथा परिचालन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

ग) यस गाउँपालिकाका कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्ने क्रममा लैससासमैत्री व्यवस्थाहरू समावेश गरी कार्यान्वयनमा जोड दिनु पर्ने देखिन्छ ।

घ) सबैखाले नीति तथा कानुन तयार हुने क्रममा सोको जारी गर्न अगावै लैससास दृष्टिकोणले उपयुक्त भएनभएको लेखाजोखा गर्ने नीतिगत व्यवस्था कार्यान्वयन गर्नु पर्ने जरुरी देखिन्छ ।

ङ) नियमित रुपमा लैससास परीक्षणको लागि गाउँपालिकाले लैससास परीक्षण कार्यविधि तयारी गरी लागु गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

च) महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालामा विभेद तथा रैथाने र आप्रवासी कामदार श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने स्थानीय नीति बनाई प्रभावकारी रुपमा लागु गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

छ) गाउँपालिकाले बजेट सिमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा बजेटको निश्चित प्रतिशत बिनियोजन गर्नु पर्ने देखिएको छ ।

ज) दिगो विकास लक्ष्य स्थानीयकरणको नीतिगत निर्णय र कार्यान्वयन निरन्तरता गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

झ) गाउँपालिकामा लैससास सम्वेदनशील बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयनको लागि छुट्टै कार्यविधि तयार गरी लागू गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ जसबाट गाउँपालिकाको योजना तथा बजेट लैससास संवेदनशिल बनोस् ।

ञ) समानुपातिक सहभागिताको लागि स्थानीय स्तरमा लैससास नीतिगत व्यवस्था लागू गर्नु पर्ने र लैङ्गिक हिंसा रहित गाउँपालिका घोषणा गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

ट) गाउँपालिका स्तरमा महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागू गर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

ठ) विपद व्यवस्थापन नीति कार्यविधि तथा कार्यान्वयनको क्रममा लक्षित वर्गको संरक्षणको सवाललाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

ड) गाउँपालिकाले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्ति

तथा समुदायका सदस्यको उपस्थितिको सुनिश्चितता नियमित गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

ढ) लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बिच सञ्जाल गठन, क्षमता विकास र क्रियाशिलता बढाउनु पर्ने अपरिहार्यता देखिएको छ ।

ण) महिला माथि हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषदद्वारा पारित प्रस्ताव नं. १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा नियमित रकम बिनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

अनुसूची

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यदल गठन

क्र सं	नाम थर	जिम्मेवारी	पद	सम्पर्क नं.
१	इन्द्र कुमारी थापा राना	संयोजक	उपाध्यक्ष	९८४६११३००६
२	इन्द्र बहादुर राना	सदस्य	वडा अध्यक्ष, वडा नं १	९८४६०६५७६७
३	ओम प्रसाद सिग्देल	सदस्य	वडा अध्यक्ष, वडा नं ३	९८५६०२५५९०
४	दिल बहादुर राना	सदस्य	वडा अध्यक्ष, वडा नं ६	९८१९१९५३५७
५	निर्मल लम्साल	सदस्य	वडा अध्यक्ष, वडा नं ५	९८५६०८८६०२
६	इन्द्र कुमारी थापा	सदस्य	कार्यपालिका सदस्य	९८२५१२८०९१
७	वुद्धिमाया वि.क.	सदस्य	कार्यपालिका सदस्य	९८०६१४५०९९
८	धनमाया राना	सदस्य	कार्यपालिका सदस्य	९८१७१०४११८
९	नोल बहादुर थापा	सदस्य	अधिकृत अधिकृत प्रशासन तथा जिन्सी	९८४६८८१६०५
१०	चेत माया राना	सदस्य	मनोसामाजिक परामर्श कर्ता	९८२४११६०५१
११	शिव कुमार पौडेल	सदस्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८५६००७५१५

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका सूचकहरू र प्राप्ताङ्कः

स्थानीय तह लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यविधि, २०७७ बमोजिम मूल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अङ्क र अति कमजोर अवस्थालाई ० अङ्क दिनु प्रदान गरिएको छ । तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा १, ०.५ र ० अङ्क पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ । यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो । समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अङ्क प्रदान गर्नु गरिएको छ ।

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड ★ 2075 B.S. ★

१. नीति कानुन तथा योजनाः अङ्कभार (२०)

१.१ नीति र कानूनमा समावेशिता सहभागिताः अङ्कभार (८)

सुचक नं	सुचकहरू	सूचकको अङ्क	प्रासाङ्क	प्रमाणिकरण को आधार
१.	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	विधायन समिति
२.	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	विधायन समिति
३	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू समावेश भए /नभएको	०-१	०.५	
४.	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरु छन / छैन ? स्थानीय ऐन,कानुन, कार्यविधि,निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको ?	०-१	१	लैससास रणनीति
५.	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ /छैन ?	०-१	०.५	
६.	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए /नमिलाएको ?	०-१	१	न्यायिक समिति
७.	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे /नरहेको ?	०-१	०	लैससास रणनीति
८.	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे /नरहेको ?	०-१	०	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. 2075 B.S.

	जम्मा		४	
१.२.	**योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनः अङ्कभार (८)**			
९.	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ /छैन	०-१	०.५	नीति तथा कार्यक्रम
१०.	गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे/ नगरेको	०-१	०	नीति तथा कार्यक्रम
११.	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरे / नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्तीस्तरबाट आएका योजना कार्यकमहरूलाई समेटे नसमेटेको परीक्षण)	०-१	०.५	वार्डको भेला तथा समितिको निर्णय
१२.	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए /नभएको ?	०-१	०.५	गाउँसभामा छलफल हुने गरेको
१३.	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए/ नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन)	०-१	०.५	
१४.	स्थानीय सरकारले दिगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे/नगरेको ?	०-१	०.५	
१५.	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने /नबनेको	०-१	०.५	

१६.	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समूहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए / नभएको र मुख्य कार्यकारी पद मध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए / नदिएको	०-१	१	
जम्मा			४	
१.३.	**बजेट तर्जूमा तथा कार्यान्वयन (अङ्कभार (४)**			
१७	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग,जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछ्डावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण गर्ने) गरिए /नगरिएको ?	०-१	०.५	
१८.	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए/नगरिएको ?	०-१	०.५	
१९.	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए/ नगरिएको ?	०-१	०.५	
२०.	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गरिए /नगरिएको ? (बजेट तथा कार्यकमबीच भिडान)	०-१	०	
जम्मा			१.५	
सुचक १ को कुल जम्मा			९.५	
२. संस्थागत व्यवस्थाः अङ्कभार (२०)				
२.१.कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्वः अङ्कभार (४)				
२१.	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी/पदाधिकारी) महिलाहरूको समानतारुपमा(५०/५०प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ /छैन ?	०-१	०	
२२.	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति,वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक	०-१	०.५	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. प्राइभेट 2075 B.S.

	प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको छ / छैन ?			
२३.	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको /नगरेको ?	०-१	०.५	
२४.	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समानता अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको /नलिएको ?	०-१	०.५	
जम्मा			१.५	
२.२ कार्यप्रणालीमा समावेशिताः अङ्कभार (४)				
२५.	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति छ / छैन ?	०-१	०	
२६.	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए/नगरिएको)	०-१	०.५	
२७.	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुव्र्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ / छैन ?	०-१	०	
२८.	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे / नगरेको ?	०-१	०.५	
जम्मा			१	
२.३.समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्वः अङ्कभार (४)				
२९.	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र	०-१	१	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ प्राइभेट 2075 B.S.

	कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे / नरहेको ?			
३०.	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाए / नपाएको ?	०-१	१	
३१.	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे, नगरेको ?	०-१	०.५	
३२.	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने गरे नगरेको ?	०-१	०.५	
जम्मा			३	
२.४.वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिताः अङ्कभार (४)				
३३.	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको / नगरिएको	०-१	०	
३४.	के आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समूहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको छ ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ?	०-१	०.५	
३५.	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्था भएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ ?	०-१	०	
३६.	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे /नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी	०-१	१	

	सूचना दिने वा नदिने गरेको ।			
जम्मा			१.५	
२.५. तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापनः अङ्कभार (४)				
३७.	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि (प्रोफाईल)	०-१	०.५	
३८.	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना/ तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरे/नगरेको (प्रोफाईल)	०-१	०.५	
३९.	के स्थानीय सरकारले आफ्नो पाश्र्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०-१	०.५	
४०.	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	१	
जम्मा			२.५	
नं.२ को कुल जम्मा			९.५	
३.मानव शंसाधन तथा क्षमता विकासः अङ्कभार (२०)				
३.१.मानव संशासन तथा क्षमता विकासः अङ्कभार (८)				
४१.	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए । नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए /नआएको ?	०-१	०.५	नीति तथा कार्यक्रम
४२.	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी / कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यकममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानता सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो वा थिएन ?	०-१	१	
४३.	तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा	०-१	०.५	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ प्राइभेट 2075 B.S.

	पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ / छैन ?			
४४.	महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन् /छैनन् ? सो अनुसारको वजेट विनियोजन गरिएको छ /छैन ?	०-१	१	महिला विकास शाखा
४५.	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन ? (विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति संख्या)	०-१	०	
४६.	के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ ?	०-१	०	
४७.	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएको । (संचालित तालिम कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	
४८.	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखीकरण गरिएकोछ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५	
जम्मा			३.५	
३.२.अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कु संस्कार बिरुद्ध जनचेतनाः अङ्कभार (४)				
४९.	महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	
५०.	लैङ्गिक हिंसारहित गाउँपालिका घोषणा गरेको छ (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसा विरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ (घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)	०-१	०	
५१.	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	०-१	०.५	

५२.	के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	
जम्मा			२.५	
३.३. कानुनी साक्षरताः अङ्कभार (४)				
५३.	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानुनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानुनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानुनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	०.५	
५४.	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानुनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	०.५	
५५.	के महिलाहरूको लागि कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन ? (जस्तैः कानुनी हक अधिकार, एकल महिला र मानव बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण)	०-१	१	
५६.	महिलाहरूको लागि संचालित कानुनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट के उनीहरु लाभान्वित भएका छन ? (जस्तैः कानुनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिंसा बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण र यसको असर)	०-१	०.५	
जम्मा			२.५	
३.४. विपद व्यवस्थापनमा समाबेशीताः अङ्कभार (४)				

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

५७.	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श गरे । नगरेको र यस्ता दस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे / नरहेको ?	०-१	०.५	
५८.	स्थानीयस्तरको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	०.५	
५९.	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी गर्ने गरे /नगरेको ?	०-१	०.५	
६०.	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरे /नगरेको ?	०-१	०.५	
जम्मा			२	
३ नं को कुल जम्मा			१०.५	
४.सेवा प्रवाहः अङ्कभार (२०)				
४.१. पूर्वाधार विकासः अङ्कभार (४)				
६१.	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्गमैत्री र संबेदनशील संरंचनाको प्रावधान सहित हुने गरे / नगरेको?	०-१	१	
६२.	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ / छैन ?	०-१	०.५	

६३.	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ / छैन ?	०-१	१	भवन निर्माण संहिता
६४.	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे / नरहेको ?	०-१	०.५	
जम्मा			३	
४.२. प्रजनन् स्वास्थ्यः अङ्कभार (४)				
६५.	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए / नभएको ?	०-१	१	
६६.	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ / छैन ?	०-१	०.५	
६७.	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका छन ?	०-१	१	
६८.	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट भए / नभएको ?	०-१	१	
जम्मा			३.५	
४.३. शिक्षा कार्यक्रमः अङ्कभार (४)				
६९.	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ?	०-१	१	शिक्षा नीति
७०.	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा	०-१	१	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ प्राइभेट 2075 B.S.

	परेका समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ?			
७१.	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए / नभएका ? (जस्तैः अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा, आदि) (कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)	०-१	०.५	
७२.	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे / नगरेको	०-१	०.५	
जम्मा			३	
४.४. खानेपानी तथा सरसफाइः अङ्कभार (४)				
७३.	गाउँपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए /नभएको	०-१	१	
७४.	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे / नगरेको ?	०-१	१	
७५.	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फूलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समानता सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे / नगरेको ?	०-१	०.५	
७६.	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे / नगरेको ?	०-१	१	
जम्मा			३.५	

४.५.स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार ब्यवस्थापनः अङ्कभार (४)				
७७.	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ / छैन ?	०-१	०.५	
७८.	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयवन गर्ने गरे । नगरेको (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५	
७९.	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे । नगरेको ? (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी सुचकाँङ्क)	०-१	०	
८०.	गरिब तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए / नभएको ?	०-१	०.५	
जम्मा			२	
नं.४ को कूल जम्मा			१५	
५. सुशासन तथा उत्तरदायीत्वः अङ्कभार (२०)				
५.१. सुशासनः अङ्कभार (४)				
८१.	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारी बाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१	१	
८२.	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निशपक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए / नल्याएको ?	०-१	१	नीति तथा कार्यक्रम

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इञ्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S.

८३.	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५	
८४.	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गरेको छ ?	०-१	०.५	
जम्मा			३	
५.२. उत्तरदायित्व र जवाफदेहीताः अङ्कभार (४)				
८५.	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	१	
८६.	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा वन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे / नगरेको ?	०-१	१	
८७.	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा वन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यकम र सो को कार्यान्वयका विषयमा आवाज उठ्ने गरे / नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरे/ नगरेको ?	०-१	०.५	
८८.	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए/नल्याएको ?	०-१	१	आचार संहिता छ
जम्मा			३.५	
५.३. सूचना तथा संचारः (अङ्कभार (४)				
८९.	स्थानीय सरकारले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे । नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू र ज्येष्ठ नागरिकलाई	०-१	१	

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ प्राइभेट 2075

	लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरि सार्वजनिक गरेनगरेको ?			
९०.	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	०	
९१.	के स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैङ्गिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ ?	०-१	०.५	
९२.	के स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समूहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ / आधार तथ्याङ्कसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	०-१	०.५	
जम्मा			२	
५.४. अनुगमन तथा मुल्याङ्कनः अङ्कभार (४)				
९३.	के कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको छ ?	०-१	०.५	
९४.	के स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	०-१	१	
९५.	के स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेको छ ?	०-१	१	
९६.	के अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	०-१	१	
जम्मा			३.५	
५.५. समन्वय र सम्बन्ध बिस्तारः अङ्कभार (४)				
९७.	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे/नगरेको ?	०-१	१	
९८.	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा	०-१	१	

	यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरे / नगरेको ?			
९९.	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	१	
१००	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरूद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे / नगरेको ?	०-१	०.५	
जम्मा			३.५	
५ नं को जम्मा			१५.५	
कुल जम्मा			६०	

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण सम्बन्धी समग्र मूल्याङ्कन अवस्था तथा परीणामः

प्राप्त गरेको अङ्क अनुसार देहाय बमोजिम वर्गिकरण गरिएको छः

सर्वोत्तमः सबै सूचकहरुको कुल प्राप्ताङ्क ८० भन्दा बढि

उत्तमः सबै सूचकहरुको कुल प्राप्ताङ्क ६० वा सो भन्दा बढि ८० भन्दा कम

सामान्यः सबै सूचकहरुको कुल प्राप्ताङ्क ४० वा सो भन्दा बढि ६० भन्दा कम

कमजोरः सबै सूचकहरुको कुल प्राप्ताङ्क ० वा सो भन्दा बढि ४० भन्दा कम

सबै सूचकहरुमा अङ्क प्रदान गरिसकेपछि यस गाउँपालिकाले ६० अङ्क प्राप्त गरेको छ । यस अङ्कलाइ हेर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरणमा हरिनास गाउँपालिका स्याङ्जा उत्तम अवस्थामा देखिन्छ ।

धन्यवाद !

KRITANGYA ENGINEERING PVT. LTD. कृतज्ञ इन्जिनियरिङ प्राइभेट लिमिटेड 2075 B.S